

MORAVSKÁ VYSOKÁ ŠKOLA OLMOUC

Ústav společenských věd

Michaela Plíhalová

**Analýza, vývoj a komparace transformace penzijních fondů v
České republice**

Analysis, Development and Comparison of the Transformation of
Pension Funds in Czech Republic

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Doc. Mgr. Pavel Šaradín, Ph.D.

Olomouc 2012

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Analýza, vývoj a komparace transformace penzijních fondů v České republice“ vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucího bakalářské práce a uvedla jsem všechny použité informační zdroje a literaturu.

V Olomouci dne 30. 3. 2012

Podpis.....

Poděkování

Ráda bych touto cestou vyjádřila poděkování panu Doc. Mgr. Pavlovi Šaradínovi, Ph.D. za pozitivní přístup při vedení bakalářské práce. Bez jeho pomoci a podpory by nikdy nemohla vzniknout. Děkuji.

OBSAH

Úvod	6
1 Ekonomika a vláda	9
1.1 Ekonomie	9
1.2 Ekonomická úloha vlády	10
1.2.1 Funkce vlády v soudobé ekonomice	10
1.2.2 Výzkum: Důvěra ústavním institucím (2011)	13
2 Státní rozpočet	16
2.1 Co je státní rozpočet	16
2.1.1 Česká veřejnost o státním rozpočtu	17
2.2 Dělení státního rozpočtu	20
2.2.1 Strukturální a cyklické deficity	20
2.2.2 Dělení dluhu	21
2.3 Význam a vývoj vládního dluhu	21
2.4 Záměry schváleného rozpočtu na rok 2011	21
2.5 Příjmy a výdaje státního rozpočtu vztahované na sociální pojištění	24
2.6 Občané o hospodářské situaci ČR – leden 2012	27
3 Struktura českého penzijního systému	28
3.1 Obecné informace k zákonu o důchodovém pojištění	29
3.2 Penzijní reformy ve střední Evropě	32
3.3 Reformní priority	33
3.4 Český důchodový systém před reformou	34
3.4.1 Možné změny, kterými se tyto problematiky mohou řešit, se dělí na:	35
3.5 Tři pilíře důchodové reformy	35
3.6 Proč je důchodová reforma nutná	36
3.7 MPSV, Tisková zpráva o parametrech důchodové reformy	39
3.7.1 Důchodový systém po plánované reformě	40
4 Důchodová reforma v ČR	41
4.1 Malá důchodová reforma	43
4.2 Velká důchodová reforma	44
4.2.1 Přehled státních příspěvků na penzijní připojištění	44
4.2.2 Příklad důchodových fondů	46

4.2.3	Fondy II. pilíře	48
4.3	Důchodová reforma – hlavní změny	48
4.4	Důchodové spoření.....	49
4.4.1	Doplňkové penzijní spoření.....	50
4.4.2	Rozdíl mezi II. a III. pilířem.....	50
4.5	Nedostatky: Penzijní systém vs Důchodová reforma.....	53
4.6	Mínění občanů o důchodové reformě.....	54
4.6.1	Modelový příklad.....	55
4.7	Koho se důchodová reforma dotkne a jak?	56
	Závěr.....	57
	Seznam používané literatury a pramenů.....	61
	Seznam tabulek	65
	Seznam grafů	66
	Seznam příloh	66

ÚVOD

Není tomu tak dlouho, co jsem se z médií dozvěděla o chystajících se změnách penzijní reformy. To mě velice zaujalo, téma je velice aktuální a týká se celé společnosti. Současný důchodový systém se skládá ze dvou částí, a to z části povinné, kterou je základní důchodové pojištění, toto pojištění je založeno na průběžném systému financování (Pay-As-You-Go) a z části doplňkové to znamená, že si občané odkládají peníze převážně do státem podporovaných sociálních programů. Hlavním problémem současného důchodového systému je demografický vývoj obyvatelstva, zejména jeho věková struktura. Populace ČR postupně stárne, dokazuje to počet obyvatel ve věku 0-14 let, který je přibližně 14,5 % z celkového počtu obyvatel, kdežto lidé ve věku 65 a více tvoří 15,7 %.

Důchodové systémy České republiky nejsou dlouhodobě neudržitelné, problém systému spočívá v tom, že peníze, které ekonomicky aktivní obyvatelé odvádí na sociálním pojištění, jsou okamžitě přerozděleny jednotlivým skupinám obyvatel a nejsou žádným způsobem zhodnocovány.

V některých zemích proběhly reformy penzijního systému, v některých byla přijata pouze opatření, která řeší problém alespoň krátkodobě, za příklad krátkodobého řešení lze považovat zvýšenou hranici věku odchodu do důchodu. Česká republika jako jedna z mála bývalých komunistických zemí doposud nezavedla druhý tzv. kapitálový pilíř založený na penzijních fondech. V zemích jako Bulharsko, Chorvatsko, Estonsko, Maďarsko, Lotyšsko, Polsko nebo Slovensko již zavedený pilíř povinných penzijních fondů mají.¹ Privatizace penzijních fondů se stala reálnou alternativou pro posílení hospodářské a sociální politiky.

Nevyhnutelným problémem k přechodu od starého k novému penzijnímu systému je jeho financování. Proto je třeba připravit takovou rozpočtovou strategii, která umožní minimalizovat negativní dopady přechodu k novému systému. Jednou ze strategií je zvýšení spodní hranice DPH na 20 %, ze kterých se tyto náklady uhradí. Další strategií může být dosažení plné zaměstnanosti a zdokonalení sociální soudržnosti.

---

¹ 2010-12-08 [cit. 2012-02-25], dostupné z:
http://www.mpsv.cz/files/clanky/10646/co_jste_mozna_nevedeli.pdf

Nejprve si vytvořím takovou vstupní analýzu, která bude deskripcí současného penzijního systému. Ve své bakalářské práci se budu zabývat přeměnou, tedy transformací penzijních fondů, která se neustále vyvíjí. Kromě toho bych chtěla zjistit, zda bude mít tato reforma příznivý vliv na státní rozpočet a zda bude státní dluh o něco menší, než je tomu nyní. V první kapitole se budu věnovat oblasti ekonomiky, která může v různých podobách vstoupit jak do problémů našich životů, tak do problémů společenských. Obsahem této kapitoly bude zjištění a popis jednotlivých skutečných úloh vlády v rámci ekonomiky. V této kapitole se také budu zabývat výzkumem, který probíhal v září roku 2011, jeho realizátorem bylo Centrum pro výzkum veřejného mínění. Cílem výzkumu bylo zjistit, jak veřejnost vnímá ústavní instituce jako je například prezident či vláda, a jak velkou důvěru do nich vkládá. Česká republika začala pociťovat dopady ekonomické recese a vláda začala plánovat dlouhodobé ekonomické reformy.

Ve druhé kapitole se zaměřím na to, jak funguje státní rozpočet, na jeho příjmovou a výdajovou stránku. Zhodnotím výzkum, který byl orientovaný na řešení současného schodku státního rozpočtu, tedy na to, jak by sami občané snížili deficit. Obsahem této kapitoly také budou příjmy a výdaje státního rozpočtu vztažené na sociální pojištění. Podle Ministerstva financí České republiky byly v roce 2011 příjmy důchodového pojištění 368,5 mld. Kč, naproti tomu výdaje na sociální dávky činily 483,8 mld. Kč (z toho 354,5 mld. Kč na důchody – v této částce je obsažena výplata starobních důchodů ve výši 275,5 mld. Kč, zbytek tvoří ostatní formy důchodů). Z těchto údajů je patrné, že příjmy z důchodového pojištění nepokryjí vynaložené výdaje. Tyto deficity je nutné financovat z jiných zdrojů státního rozpočtu. Je tedy nesporné, že Česká republika reformu penzijního systému opravdu potřebuje.

S Českou republikou byla 2. prosince 2009 zahájena Procedura při nadměrném schodku, kde Ministerstvo financí předkládá vládě návrh střednědobého vývojového rámce. Rada doporučila České republice důsledně implementovat schválený rozpočet pro rok 2010 a důvěryhodným i udržitelným způsobem snížit deficit sektoru vlády do roku 2013 pod 3 % HDP². Pro rok 2010 je kladen důraz na výdajovou stranu veřejných rozpočtů. Vláda deklarovala úmysl přistoupit v dalších letech k reformám, které se na rozdíl od plošných škrtnů zaměří zejména na zlepšení efektivity státních výdajů.

---

² 2010-01-11 [cit. 2012-02-25], dostupné z:

http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/FiskalniVyhled_2010Q2_pdf.pdf

Fiskální výhled zmiňuje aktuální návrh důchodové reformy. Na základě společné iniciativy ministra financí a ministra práce a sociálních věcí byla v lednu 2010 zřízena Poradní expertní skupina (tzv. PES). Jejím cílem bylo aktualizovat plánování stávajícího důchodového systému a navrhnout jeho případnou reformu. PES jednomyslně navrhla řadu doporučení týkajících se průběžně financovaného pilíře (PAYG), s nejdůležitějším doporučením se zabývám ve třetí kapitole. Důchodová reforma je pro vládu prioritou. Vláda si ve svém programovém prohlášení vytyčila celou řadu důležitých úkolů, jeden z hlavních je reformovat veřejné finance s cílem zastavit rostoucí veřejný dluh a nastavit parametry rozpočtové politiky tak, abychom v roce 2016 dosáhli vyrovnaných veřejných rozpočtů. Cílem je připravit dlouhodobě finančně udržitelný systém.

V poslední kapitole se budu věnovat penzijnímu systému a jeho reformě. Současný důchodový systém se dostává do schodku, počet důchodců stoupá rychleji než počet ekonomicky aktivních obyvatel. Z toho vyplývá, že současný stav je neudržitelný a proto je třeba zavést takovou reformu důchodového systému, aby byl dlouhodobě udržitelný a byl schopen reagovat na měnící se demografickou strukturu české společnosti.

V této práci bude použita popisná metoda, která vychází z předchozího studia literatury a ostatních pramenů. Avšak exaktní metody zde také mají své zastoupení. Prostřednictvím analýzy se podívám na tento problém jako na celek a jednotlivými metodami jakými jsou dedukce či indukce budu zkoumat dílčí charakteristiky problému.

Ve své bakalářské práci se budu zabývat přeměnou, tedy transformací penzijních fondů. Cílem bakalářské práce je rozbor a analýza přípravy důchodové reformy v závislosti na změny, které vstoupí v platnost 1.1. 2013. Práce se zabývá důchodovou reformou a vznikem nového pilíře. Poukazuje na aktuální problémy současného penzijního systému, a analyzuje možnosti, jaké bude mít jedinec, který se rozhodne připojit k důchodové reformě.

Pro tuto chystající reformu jsem si stanovila následující hypotézy:

Hypotéza 1: Důchodová reforma se nevyplatí lidem s nízkým příjmem

Hypotéza 2: Člověk s průměrným platem dostane zhruba stejnou penzi jako dnešní důchodce, reforma důchodového systému na tyto skupiny lidí nebude mít výraznější vliv.

1 EKONOMIKA A VLÁDA

Obsahem této kapitoly je zjištění a popis jednotlivých skutečných úloh vlády v rámci ekonomiky. V této kapitole se také zabývám výzkumem, který probíhal v září 2011, jeho realizátorem bylo Centrum pro výzkum veřejného mínění, cílem tohoto výzkumu bylo zjistit, jak veřejnost vnímá ústavní instituce jako je například prezident či vláda, a jak velkou důvěru do nich vkládá. Česká republika začala pociťovat dopady ekonomické recese a vláda začala plánovat dlouhodobé ekonomické reformy.

Ekonomická funkce vlády představuje disciplínu, která se nazývá veřejná volba. Postupně se vyvinula i tato disciplína, která zkoumá, jak se vlády chovají i to, jak rozhodují, čili studuje, jak vlády řídí ekonomiku. Ptá se tedy na otázku, jaké statky vlády kupují, kam jsou rozdělovány přínosy z vládních programů a na to, jak se tyto statky a služby vyrábí.

1.1 Ekonomie

Ekonomie zkoumá, jak lidé a společnost rozhodují o využití vzácných zdrojů, které mají alternativní užití, za účelem výroby různých statků a služeb, a jak jsou tyto komodity rozdělovány pro současnou i budoucí spotřebu mezi jednotlivé osoby a skupiny ve společnosti. Schopnost racionálního jednání je nezbytná jak pro jednotlivce, tak pro celý národ, tedy pro celou společnost.

Jedna z nejstarších definic ekonomie³: *Ekonomie zkoumá, jak společnosti rozhodují o využití výrobních zdrojů, které mají alternativní užití, k výrobě různých komodit, a jak rozhodují o jejich rozdělení mezi různé skupiny.*

---

³ cit. SAMUELSON, P. *Ekonomie*, s. 5

1.2 Ekonomická úloha vlády⁴

Úlohou vlády je vydávat zákony a určovat pravidla, vynucuje si dodržování smluv. Tuto úlohu považujeme za samozřejmou. Stát zastává tři ekonomické funkce: efektivitu, spravedlnost a stabilitu.

Činnost vlády v oblasti efektivit – o této oblasti hovoříme v případě tržního selhání, jako příklad si můžeme uvést monopol – je charakteristický tím, že je na trhu jako jediný nabízející, který si určuje cenu prodávaneho statku, tím likviduje jednotný poměr pro rozhodování spotřebitelů a firem.

Činnost vlády v oblasti spravedlnosti – vláda funguje jako program, který používá daně a výdaje k přerozdělování důchodu.

Činnost vlády v oblasti stability – stabilizační politika se snaží o omezení nezaměstnanosti a inflace. Chce podpořit ekonomický růst.

1.2.1 Funkce vlády v soudobé ekonomice⁵:

- a) Vytváření právního rámce tržní ekonomiky
- b) Stanovení makroekonomické stabilizační politiky
- c) Ovlivňování alokace zdrojů s cílem zvýšit ekonomickou efektivnost
- d) Zavádění programů, které ovlivňují rozdělování důchodů

---

⁴ srov. SAMUELSON, P. *Ekonomie*, s. 43

⁵ cit. SAMUELSON, P. *Ekonomie*, s. 759

a) Vytváření právního rámce tržní ekonomiky

Právní rámec tržní ekonomiky lze chápat jako hru s ekonomickými pravidly, kterou určuje vláda. Tuto hru mohou hrát domácnosti, firmy, ale i vlády. Právní rámec ovlivňuje ekonomické chování. V průběhu 20. století se vyvíjel státní systém, v dnešní době je firma zodpovědná za své jednání, rozhodování a za své produkty. Zaměstnanec, který onemocní následkem své práce, může firmu žalovat.

Tyto změny vyvolaly ve firmách větší pozornost týkající se bezpečnosti práce a vlastních výrobků. V důsledku těchto změn jsou manažeři povinni položit si otázku, zda je výrobek zdravotně nezávadný a zda nemůže nějakým způsobem selhat. Firmy, které věnují zvýšenou pozornost svým produktům, nejsou náchylné k rizikovým činnostem. Jako příklad nám může posloužit očkovací látka, která byla úplně odebrána z trhu, jelikož neexistovalo žádné pojištění proti odpovědnosti za tento produkt.

b) Stanovení makroekonomické stabilizační politiky

Hlavními ukazateli funkce vlády jsou: stabilizace, alokace a rozdělování důchodu. Vlády využívají především dva ukazatele. Prvním ukazatelem je monetární politika, tím druhým ukazatelem je fiskální politika. Centrální banka je nadřazená ostatním bankám, má pravomoc vydávat oběživo a usměrňovat bankovní rezervy. Už v době starého Říma vlády usměrňovaly nabídku peněz. Vláda se však okolo minulých padesátých let pokusila používat fiskální politiku, ta slouží k ovlivňování úrovně nezaměstnanosti, ke změnám vládních výdajů nebo ke zdanění. Stabilizační politiky mohou pomoci ke změnění cyklu nezaměstnanosti a zamezit inflaci v případě, že bude vhodně nastavená. Na druhé straně, špatné nastavení stabilizační politiky vede k tomu, že se hospodářský cyklus může pokazit.

c) Alokace

Alokace je jednou ze tří ekonomických funkcí. Je v zájmu vlády, ale se podílela na společensky žádoucí alokaci. Tento ukazatel říká, jak bychom se měli chovat v ekonomickém životě. Alokaci lze rozdělit na dvě skupiny a to na hypotetický případ (*laissez-faire*) a na reálné vzájemné závislosti.

Hypotetický případ (laissez-faire)

Existuje zde předpoklad efektivnosti, to znamená, že jsme schopni všechny statky vyrábět efektivně. Dalším předpokladem je čisté ovzduší při výrobě takovýchto statků. Jako příklad uvedu bochník chleba, v případě, že více z celku spotřebuji já, zbude méně na ostatní. O hypotetickém případě lze hovořit tehdy, kdy každá osoba má stejné podmínky a příležitosti pro získání lidských zdrojů. V případě, že by tyto všechny podmínky byly splněny (výroba efektivních statků, čisté ovzduší, stejné podmínky a příležitosti), pak by nebylo za potřeby jakékoliv vládní zasahování do takto fungujícího trhu.

Reálné vzájemné závislosti

Na trhu vzniká tzv. tržní selhání, trh není ideální. Tržní selhání vyvolává aktivitu vlády:

- Zhroucení dokonalé konkurence – monopoly a oligopoly vytlačují z trhu další firmy a tlumí jejich soupeření. To znamená, že vláda může zasáhnout a využít tzv. protimonopolní politiku.
- Existence významných externalit – Při nedostatečném investování do vědy nebo při znečišťování ovzduší si může vláda vynutit podporu základního výzkumu nebo vládní kontrolu znečišťovatelů.
- Diskriminace na trzích práce – Vláda musí řešit mnoho takovýchto případů, například když jsou některé skupiny diskriminovány, či vytlačovány z dobře placených míst. V tomto případě se může vláda zakročit.

d) Přerozdělování důchodů

Vláda by měla zajistit co nejlepší fungování ekonomiky a chovat se tak, aby toho dosáhla. V České republice je velká nerovnost v rozdělování důchodů. Vláda může učinit kroky k tomu, aby výsledky byly více žádoucí. Avšak tyto změny nemusí odpovídat našim představám. Nejjednodušší cesta, jak omezit nerovnosti v důchodech by mohl být program zdanění vysokých důchodů a tím převést tyto peníze lidem s nízkými důchody. To tedy znamená, že důchody vyšších příjmových skupin domácností se v procesu přerozdělení snižují a důchody nižších příjmových skupin se naopak zvyšují. Ekonomický svět není ale tak jednoduchý, jak se na první pohled může zdát.

Pokud chce vláda zvýšit zdanění vysokých důchodů, musí pozměnit pravidla pro jednotlivé druhy důchodů. Touto změnou by se zvýšily daně a lidé se začnou chovat tak, aby se jich dopad nových pravidel dotknul co nejméně. Vláda také nemusí dosáhnout očekávaného výsledku, může se stát, že výnos ze zvýšených daní bude mnohem menší, než jaký přepokládala. Jestli-že původní změna pravidel nepřinese žádoucí výsledek, pak by se mohlo stát, že dalším řešením bude opakovaná změna pravidel, která přinese další změny, a to až do doby, kdy bude cíle dosaženo.

Tímto uzavírám analýzu čtyř funkcí vlády, kterými jsou (právní rámec, makroekonomická stabilizace, alokace a přerozdělování důchodů) a tím i normativní pohled na úlohu vlády a na to, jak by se měla vláda chovat, aby zlepšila fungování ekonomiky. Následně se obrátím na současnost, zaměřím se na důvěru občanů vůči ústavním institucím a na spokojenost s politickou situací v září 2011.

1.2.2 Výzkum: Důvěra ústavním institucím (2011)⁶

Je důležité zjistit, jak veřejnost vnímá ústavní instituce jako je například prezident či vláda a jak velkou důvěru do nich vkládá. Zároveň nesmím opomenout spokojenost občanů se současnou politickou situací, tedy s jejím fungováním. Na toto téma byl zpracován výzkum s názvem: Důvěra ústavním institucím a spokojenost s politickou situací v měsíci září. Na jaře roku 2010 proběhly parlamentní volby, proto se zaměřím na důvěru těchto institucí s ročním odstupem, tedy rok po programovém prohlášení.

Bohuslav Sobotka, úřadující prezident ČSSD tvrdí: „Jsme přesvědčeni o tom, že vláda, jestli-že získá důvěru, tak má možnost 4 roky uplatňovat svoji politiku. Ale neměla by dělat nevratné změny.“⁷

---

⁶ *Důvěra ústavním institucím a spokojenost s politickou situací v září 2011*, <http://www.cvvm.cas.cz/upl/zpravy/101185s_pi111003.pdf>.

⁷ *Ekonomika* (Bohuslav Sobotka). TV, ČT 24. 21. ledna 2011. 22:00

Výzkum provádělo Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR. Projekt nesl název: Projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM. Termín šetření probíhal od 5. 9. 2010 do 12. 9. 2011.

V tomto šetření byla respondentům položena otázka: „ Řekněte, prosím, důvěřujete prezidentovi republiky, vládě, poslanecké sněmovně, senátu, krajskému zastupitelstvu a obecnímu zastupitelstvu?“

Tabulka 1 - Důvěra obyvatel ústavním institucím (v %)

Důvěra	X/10	XI/10	XII/10	I/11	II/11	III/11	IV/11	V/11	VI/11	IX/11
Prezident	64	70	70	69	65	67	68	59	55	54
Vláda	30	33	33	34	30	29	21	22	17	22
Poslanecká sněmovna	21	23	25	25	21	24	18	18	15	17
Senát	21	23	25	26	24	26	25	24	21	23
Krajské zastupitelstvo	39	34	42	43	44	45	41	44	36	39
Obecní zastupitelstvo	54	60	57	62	63	61	63	61	59	55

Zdroj: CVVM⁸

Důvěra prezidenta v září klesla o 1 procentní bod (viz. tab. 1), což je zhruba stejně jako v předcházejícím šetření v červnu 2011. O to větší nedůvěra vzrostla vůči vládě oproti předchozímu šetření (o 5 procentních bodů). Naopak vyšší důvěru získala Poslanecká sněmovna (17 %), téměř jedna čtvrtina (23 %) vyslovila důvěru Senátu, i Krajské zastupitelstvo získalo důvěru v podobě 39 % vzhledem k červnu 2011.

⁸*Důvěra ústavním institucím a spokojenost s politickou situací v září 2012,*
http://www.cvvm.cas.cz/upl/zpravy/101185s_pi111003.pdf.

V rámci zkoumání byla také vyšetřovaná spokojenost se současnou politickou situací v České republice v roce 2011. Otázka která byla položená, zněla takto: „Zamyslíte-li se nad celkovou současnou politickou situací v České republice, řekli byste, že jste s ní velmi spokojen, spíše spokojen, ani nespokojen nebo velmi spokojen?“

Tabulka 2 - Spokojenost/nespokojenost se současnou politickou situací v ČR (v %)

	X/10	XI/10	XII/10	I/11	II/11	III/11	IV/11	V/11	VI/11	IX/11
Spokojen	12	12	12	13	10	9	7	7	6	7
Ani spokojen, ani nespokojen	25	28	27	29	26	24	18	20	17	18
Nespokojen	60	56	59	55	62	64	72	70	75	72

Zdroj: CVVM

Z tabulky č. 2 je zřejmé, že se současnou politickou situací je spokojeno pouze 7 % dotazovaných, tedy výhradně o jedno procento méně, jak v předchozím zkoumání. Počet spokojených lidí se snížil oproti říjnu 2010, což bylo krátce po parlamentních volbách, pokles je zřetelnější, spokojeno bylo tehdy 12 procent lidí. Jena pětina obyvatel se však cítí být ani spokojena ani nespokojena s politickou situací. Avšak více jak 70 % respondentů je se současnou politickou situací nespokojena. Nespokojenost s politickou situací vyjadřuje 72 %, téměř tři čtvrtiny dotazovaných. Zbývající respondenti zvolili variantu „nevím“. Z tohoto šetření je patrné, že většina dotazovaných je nespokojena se současnou politickou situací.

Česká republika je demokratický stát. Demokracie je nástroj sloužící k výběru vlády, ten určí, kdo bude řídit a spravovat stát. Když budou občané s vládou nespokojeni, mají možnost zvolit si v dalších volbách vládu jinou. Pokud občané nejdou volit, znamená to, že všechno funguje a není potřeba cokoli měnit. Proč jsou tedy občané ČR nespokojeni s vládou, tedy s ústavními institucemi? Znamená to, že lidé nemají zájem volit? Aktivně se začnou zajímat, až když je příliš pozdě. Je důležité přemýšlet o tom, co politici či soudobé vládní strany slibují a ptát se, jak to chtějí realizovat. ODS, TOP 09 a VV dokázaly najít řešení, jak změnit penze. To se neodvázila žádná vláda od roku 1989. Koalice se zatím shoduje na tom, že zavede soukromé spoření a náklady spojené s reformou důchodového systému pokryjí zvýšené sazby DPH. Kroky schválené v roce 2011 mají jednoznačně za cíl dlouhodobě stabilizovat systém.

2 STÁTNÍ ROZPOČET

Tato kapitola je zaměřena na státní rozpočet, na jeho příjmovou a výdajovou stránku. Ekonomický vývoj v Evropské unii se dá jen velmi obtížně prognózovat a předvídat.

Státní dluh existuje ve všech zemích. Dluh je tvořen závazky vlády. Stát, který utratí v kalendářním roce více peněz, než kolik získá výběrem daní a poplatků, vytváří tzv. schodek (deficit) státního rozpočtu. Schodky státních rozpočtů bychom mohli podle důvodu jejich vzniku rozdělit na dva základní druhy. Prvním druhem jsou schodky záměrně plánované (strukturální), druhým schodky nahodilé (cyklické). Zatímco strukturální rozpočtové schodky vznikají politickým rozhodnutím, cyklické rozpočtové schodky mají na svědomí nepravdivé a těžko předvídatelné ekonomické výkyvy. Při pohledu na historický vývoj českých financí, je na první pohled patrné, že většina našich státních schodků patří ke schodkům strukturálním - tedy schodkům vytvořených politickým rozhodnutím.

2.1 Co je státní rozpočet

Státní rozpočet má v České republice podobu zákona. Je sestavován ministerstvem financí, které ho předkládá ke schválení vládě. Vláda následně pošle návrh zákona o státním rozpočtu ke schválení do poslanecké sněmovny, a to nejpozději tři měsíce před koncem roku. Státní rozpočet můžeme chápat jako odhad příjmů a výdajů na zabezpečení chodu státu a jednotlivých výdajových programů. Státní rozpočet na jedné straně tvoří příjmy, jako jsou daně, sociální pojištění, poplatky, pokuty, cla a další nedaňové příjmy. Na straně druhé to jsou výdaje, které také tvoří státní rozpočet. Největším výdajem státního rozpočtu jsou výdaje, které tvoří výdaje na důchody a sociální a nemocenské dávky. Tyto výdaje jsou takzvané mandatorní neboli povinné výdaje. Ty musí stát hradit, protože to jiné zákony přikazují. Jinou skupinu výdajů, které stát musí rovněž platit, tvoří výdaje na armádu, platy státních zaměstnanců či výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti. Další větší částka, jde ze státního rozpočtu do školství. Třetí velký výdaj představují úroky ze státního dluhu.

V současné době přitom výdaje převyšují příjmy státního rozpočtu, jedná se tedy o deficitní rozpočet. Takovému ukazateli se říká schodek státního rozpočtu. Pro řádné zabezpečení chodu státu by bylo dobré tento schodek snížit nebo zcela odstranit. Otázkou tedy je, jakým způsobem by se tato situace měla řešit, nabízí se několik možností. Jednou z možností by bylo snížit výdaje nebo převážně snížit výdaje, ale částečně i zvýšit příjmy státu. Jako další varianta se nám nabízí například převážně zvýšit příjmy, ale tím pádem i snížit výdaje státu či hlavně zvýšit příjmy. V říjnu 2010 provedla instituce Naše společnost výzkum veřejného mínění o státním rozpočtu, cílem tohoto šetření bylo zjistit, jak by sami občané snížili deficit.

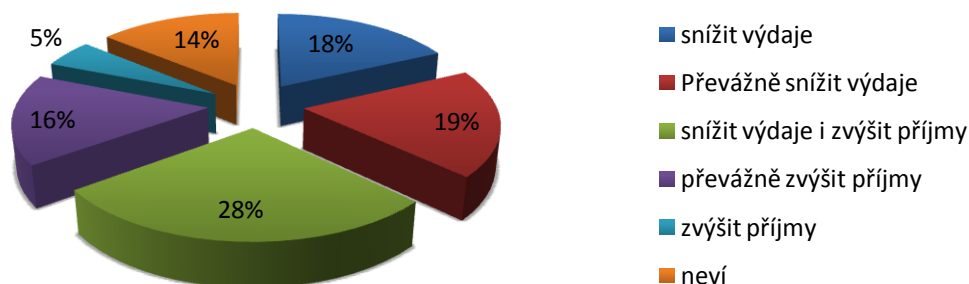
2.1.1 Česká veřejnost o státním rozpočtu⁹

Co tedy ví česká veřejnost o rozpočtu a jakým způsobem by sami občané snížili schodek státního rozpočtu? Tak touto otázkou se zabýval výzkum, který prováděla instituce Naše společnost 2011, realizátorem se stalo Centrum pro výzkum veřejného mínění.

Název projektu: Projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM. Termín šetření probíhal od 4. 10. do 11. 10. 2010. Projekt zpracoval Jan Červenka.

Výzkum byl zaměřen na respondenty, a na jejich řešení, jak by se měl řešit současný schodek státního rozpočtu. Někteří hovořili o tom, že by se měl spíše řešit úsporami na straně výdajů, jiní byli toho názoru, že nejlepší řešení by bylo zvýšení příjmů rozpočtu.

Graf 1 - Jakým způsobem by měl být snížen schodek rozpočtu (v %)

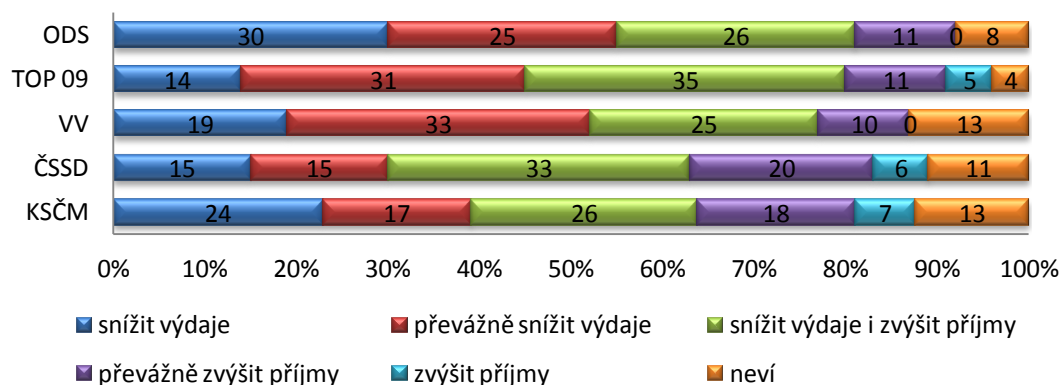
Zdroj: CVVM

⁹ Česká veřejnost o rozpočtu, <http://www.cvvm.cas.cz/upl/zpravy/101066s_ev101111.pdf>.

Graf 1 (s. 17) poukazuje na to, že nejlepším řešením by byla kombinace obojího, tedy snaha vyrovnanosti na obou stranách. Jako nejhorším řešením se zdá být pouhé zvyšování příjmů státního rozpočtu.

Dále se na tuto problematiku lze podívat i z jiné perspektivy a to z hlediska politické orientace (viz. Graf č. 2). K nižším výdajům se jednoznačně hlásili příznivci ODS. Naopak stoupenci TOP 09 zastávají možnost stejnoměrného zásahu na obou stranách rozpočtu.

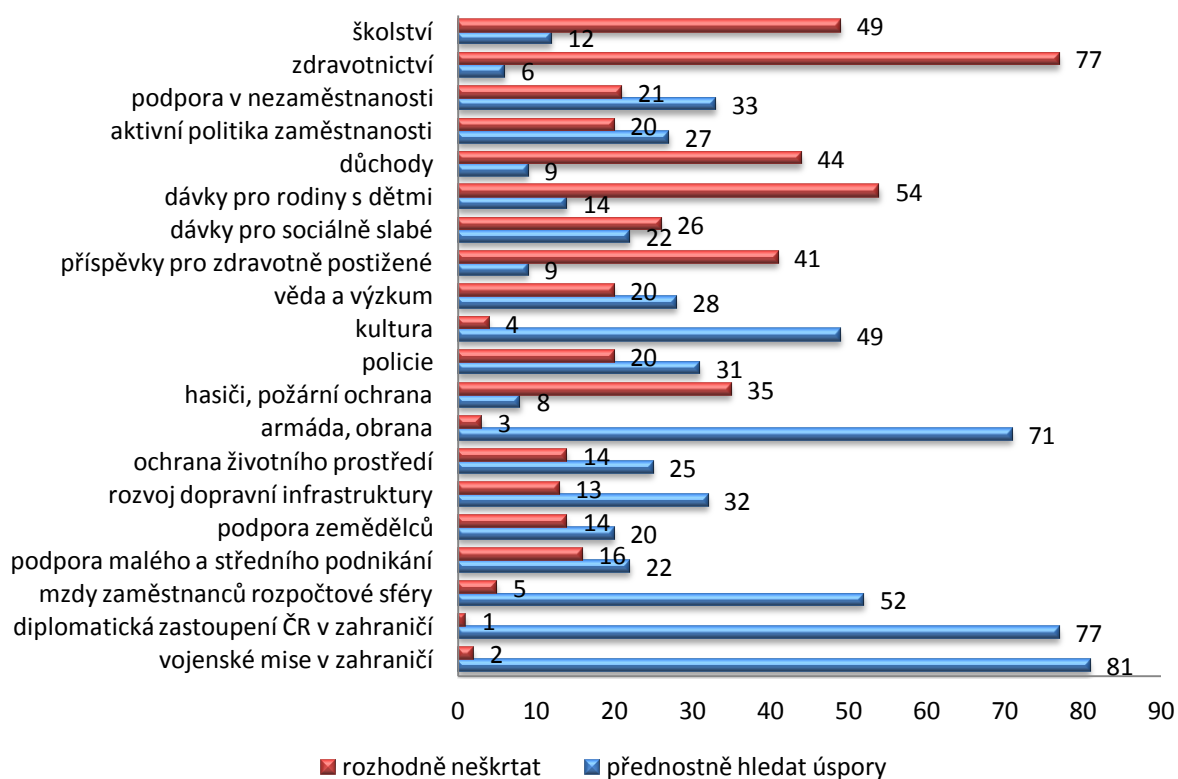
Graf 2 - Nejlepší způsob snížení schodku podle stranických referencí

Zdroj: CVVM

V rámci šetření byla také respondentům položena otázka, kde hledat úspory a čeho by se naopak škrtly neměly dotknout, tedy které oblasti by měly být ušetřeny. Každý respondent si měl vybrat pět oblastí, které by nepodléhaly škrtům, a dalších pět oblastí u kterých by přednostně volil úsporu (viz. graf 3, s. 19).

Graf 3 - Kde hledat úspory a kde neškrtat

Zdroj: CVVM

Výsledky z grafu 3 poukazují na to, že by respondenti nejvíce škrtnů uvítali ve výdajích na vojenské mise v zahraničí (81 %) a armádu (71 %) i diplomatická zastoupení České republiky v zahraničí tvoří přes 70 % a to přesně (77 %). Polovina dotazovaných se shodla na tom, že další škrty by byly v platech zaměstnanců rozpočtové sféry či v oblasti kultury. Naopak v čem by se rozhodně škrty dělat neměly je zdravotnictví (77 %), dále dávky pro rodiny s dětmi (54 %), školství (49 %) a v neposlední řadě důchody (44 %), které se řadí do skupiny jako vyšší podíl odmítání škrtnů.

V tomto okamžiku se zaměřím na státní rozpočet, jeho dělení, na význam a vývoj státního dluhu. „Vlády využívají rozpočet z toho důvodu, aby mohly kontrolovat své fiskální záležitosti a vést si o nich záznamy. Rozpočet pro daný rok tedy ukazuje plánované výdaje a očekávané příjmy, které přinesou vládní programy a zdanění.“¹⁰

2.2 Dělení státního rozpočtu

1. Vyrovnaný rozpočet – v takovémto případě se jedná o to, že daně a výdaje jsou si rovny.
2. Deficitní rozpočet – k deficitnímu rozpočtu dochází, když výdaje přesahují daně.
3. Rozpočtový přebytek – vznikne tehdy, jestliže všechny daně a ostatní příjmy přesahují vládní výdaje. Jedná se tedy o protiklad deficitního rozpočtu.

Má-li tedy vláda deficitní rozpočet, pak tiskne peníze nebo si musí vypůjčit od veřejnosti k zaplacení svých účtů.

2.2.1 Strukturální a cyklické deficity

V první řadě je důležité umět rozlišit strukturální a cyklické deficity. Úvaha je prostá, část rozpočtu je aktivní, neboli strukturální. Jedná se o určité opatření hospodářské politiky s volností rozhodování (jako například o stanovení daňových sazeb, příspěvků na sociální zabezpečení nebo výše výdajů na obranu). Strukturální deficit je tedy způsoben určitým vládním rozhodnutím.

Naproti tomu pasivní neboli cyklický deficit propočítává dopad hospodářského cyklu na rozpočet (měří změny v příjmech, výdajích a deficitech), tedy vliv kolísání tempa hospodářského růstu, kdy při zpomalení tempa hospodářství země dochází k poklesu daňových příjmů do státního rozpočtu.

---

¹⁰ cit. SAMUELSON, P. *Ekonomie*, s. 385

2.2.2 Dělení dluhu¹¹

Dluh lze rozdělit na dvě skupiny, tu první skupinu tvoří vnitřní dluh, kdy země dluží svým občanům a druhou skupinu dluhů tvoří dluh vnější, kdy země dluží cizincům.

2.3 Význam a vývoj vládního dluhu¹²

Jak již bylo řečeno, mají-li vlády deficitní rozpočet, pak tisknou peníze nebo si musí vypůjčit od veřejnosti, aby mohly zaplatit své účty. Tyto vypůjčené částky, které se časem hromadí, se nazývají vládní dluh (čas od času také nazývané jako veřejný dluh). Vládní dluh se tedy skládá z nahromaděných výpůjček vlády, představuje tedy krátkodobé cenné papíry, které s sebou přináší úrok.

Vládní dluh a státní deficit mají mezi sebou prostou souvislost: Rozpočtový deficit se rovná změně vládního dluhu v daném roce. Pro představu porovnáme hospodaření se státním rozpočtem v roce 2011 oproti roku 2010 a zjistím, jak si na tom náš stát stál.

2.4 Záměry schváleného rozpočtu na rok 2011¹³

Jak již bylo řečeno, státní rozpočet je schvalován poslaneckou sněmovnou. V roce 2011 byly stanoveny příjmy ve výši 1 044,0 mld. Kč a výdaje ve výši 1 179,0 mld. Kč. Čili rozpočtový schodek v roce 2011 by činil 135,0 mld. Kč, který by měl být podle zákona vypořádán přijatými dlouhodobými úvěry (5,5 mld.), státními dluhopisy (131,6 mld.) a změnou stavů na účtech státních finančních aktiv (2,1 mld.).

---

¹¹ srov. SAMUELSON, P. *Ekonomie*, s. 401

¹² Tamtéž s. 399

¹³ *Pokladní plnění státního rozpočtu*,

<http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/ctvrt_poklpln_65971.html#1>.

Avšak v březnu byl schválen zákon č. 97/2011 Sb., tento zákon mění stávající zákon o státním rozpočtu ČR na rok 2011. Novela pozměnila výši příjmů i výdajů souvztažně o 11,7 mld. Kč a to bez jakéhokoliv vlivu na schodek. Po této změně jsou celkové příjmy státního rozpočtu 1 055,7 mld. Kč, celkové výdaje 1 190,7 mld. Kč a schodek byl zachován a to ve své původní výši, která činila 135,0 mld. Kč.

Tabulka 3 - Schválený rozpočet 2011 a jeho tendence k rozpočtu a skutečnosti 2010 (v mld. Kč)

	2010		2011	Rozdíl SR	Rozdíl SR	Index v %	Index v %
	Rozpočet schválený	Skutečnost	Rozpočet schválený	2011-2010	2011 Skut.2010	SR 2011/SR 2010	SR 2011/Skut.2010
Celkové příjmy	1 022,22	1 000,38	1 055,70	33,48	55,32	103,3	105,5
<i>Daňové příjmy (bez poj. na SZ)</i>	<i>534,74</i>	<i>508,02</i>	<i>543,16</i>	<i>8,43</i>	<i>35,14</i>	<i>101,6</i>	<i>106,9</i>
DPH	188,60	187,82	195,10	6,50	7,28	103,4	103,9
Spotřební daně (vč. energetických daní)	141,10	130,86	140,80	-0,30	9,94	99,8	107,6
DPPO	100,30	86,30	84,00	-16,30	-2,30	83,7	97,3
DPFO	88,30	87,49	101,50	13,20	14,01	114,9	116,0
Ostatní daňové příjmy	16,44	15,55	21,76	5,33	6,21	132,4	140,0
<i>Pojistné na SZ</i>	<i>367,13</i>	<i>355,84</i>	<i>373,29</i>	<i>6,16</i>	<i>17,45</i>	<i>101,7</i>	<i>104,9</i>
<i>Nedaňové a ost. příjmy</i>	<i>120,35</i>	<i>136,52</i>	<i>139,25</i>	<i>18,89</i>	<i>2,73</i>	<i>115,7</i>	<i>102,0</i>
Celkové výdaje	1 184,92	1 156,79	1 190,70	5,78	33,91	100,5	102,9
<i>Běžné výdaje</i>	<i>1 069,47</i>	<i>1 026,57</i>	<i>1 086,20</i>	<i>16,72</i>	<i>59,63</i>	<i>101,6</i>	<i>105,8</i>
Sociální dávky	433,84	430,91	446,47	12,63	15,56	102,9	103,6
<i>Kapitálové výdaje</i>	<i>115,45</i>	<i>130,22</i>	<i>104,50</i>	<i>-10,94</i>	<i>-25,72</i>	<i>90,5</i>	<i>80,2</i>
Saldo SR	-162,70	-156,42	-135,00	27,70	21,42	83,0	86,3

Zdroj: CVVM

Z tabulky č. 3 vyplývá, že výdajová strana státního rozpočtu počítá s vyšším čerpáním finančních prostředků proti skutečnosti roku 2010 a to o **33,9 mld. Kč**, z toho nárůst o 59,6 mld. Kč připadá na běžné výdaje a pokles o 25,7 mld. Kč se vztahuje na výdaje kapitálové. Sociální dávky v rozpočtu na rok 2011 počítají s nárůstem 15,6 mld. Kč proti skutečnosti 2010, tzn. o 3,6 % více. Z toho výdaje na důchody by měly být o 17,8 mld. Kč vyšší, tj. o 5,1 %.

Tabulka 4 - Výsledky hospodaření státního rozpočtu za 1.-3. čtvrtletí roku 2011 (v mld. Kč)

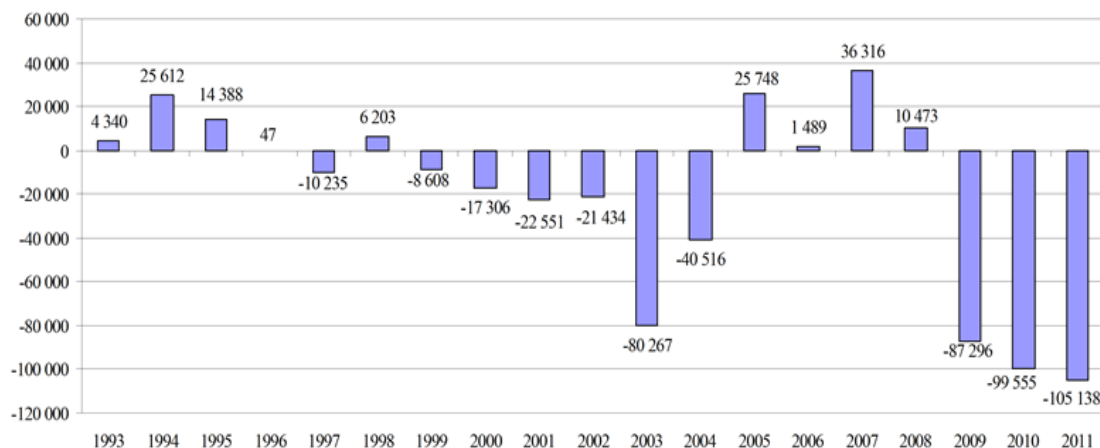
Ukazatel	Skutečnost leden-září 2010	2011				% plnění v roce 2010	Index 2011/2010
		Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách *)	Skutečnost leden-září	% plnění		
	1	2	3	4	5=4:3	6	7=4:1
PŘÍJMY CELKEM	745,95	1055,70	1069,02	741,87	69,4	71,5	99,5
VÝDAJE CELKEM	845,51	1190,70	1204,02	847,00	70,3	70,1	100,2
SALDO	-99,56	-135,00	-135,00	-105,14	77,9	61,1	105,6

Zdroj: CVVM

Tabulka č. 4 jasně definuje přehled příjmů i výdajů státního rozpočtu, existence rozdílu mezi příjmy a výdaji v posledních letech činí 105,1 mld. Kč.

Pro přehlednost zde uvádím graf číslo 4, který znázorňuje vývoj salda hospodaření státního rozpočtu v letech 1993-2011. Je zjevné, že se státní dluh neustále prohlubuje.

Graf 4 - Vývoj salda hospodaření státního rozpočtu v 1. -3. čtvrtletí let 1993-2011 (v mil. Kč)

Zdroj: MFCR

2.5 Příjmy a výdaje státního rozpočtu vztahované na sociální pojištění

Sociální politika je jedena ze základních předpokladů dalšího rozvoje společnosti. Do užší oblasti patří sociální zabezpečení, které zaručuje sociální jistoty k udržení životní úrovně v různých situacích. Mezi tyto situace se zpravidla řadí: nemoc, úraz, invaliditu, stáří, těhotenství, narození dítěte či úmrtí rodinného příslušníka.

Tabulka 5 - Ministerstvo práce a sociálních věcí, souhrnné ukazatele 2011

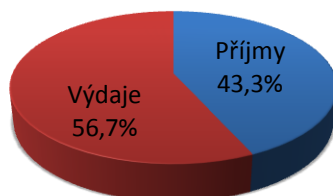
	V tisících Kč	Z toho specifické ukazatele	
Příjmy celkem	368 468 355	Příjmy - důchodové pojištění	322 431 770
Výdaje celkem	483 781 377	Výdaje - dávky důchodového pojištění	354 700 000
Rozdíl	- 115 313 022	Rozdíl	- 32 268 230

Zdroj: MFCR

Z tabulky č. 5 (s. 24) je zřejmé, že je současný systém ve schodku. Schodek se bude navyšovat, jelikož v ČR bude seniorů přibývat a lidé v produktivním věku začínají postupně ubývat, právě tito lidé platí důchodové odvody v podobě sociálního pojištění.

Graf 5 - Příjmy a výdaje státního rozpočtu v rámci sociálního pojištění¹⁴

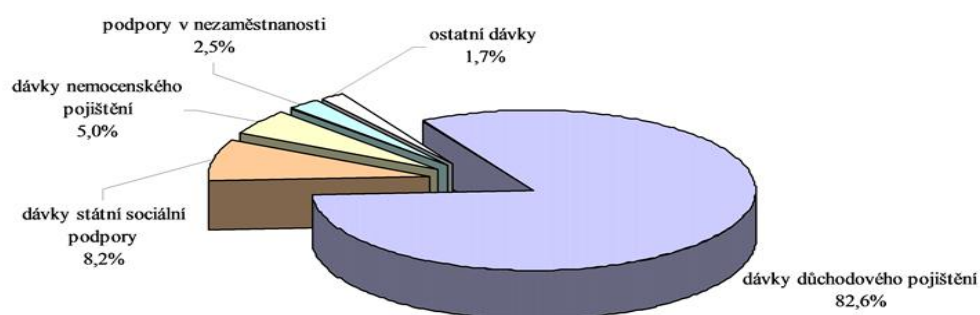
Ze struktury výdajů státního rozpočtu v roce 2011 vyplývá (viz. graf č. 5), že vybrané sociální výdaje činí 56,7 %, což znamená, že výdaje přesahují vybrané příjmy, jelikož příjmy na sociální zabezpečení jsou rovny 43,3 %.

---

¹⁴ Znázorněno autorkou

*Sociální dávky*¹⁵ (dávky důchodového pojištění, dávky státní sociální podpory, podpory v nezaměstnanosti, ostatní dávky včetně dávek nemocenského pojištění) dosáhly v 1. až 3. čtvrtletí 2011 částky 333,7 mld. Kč. Největší objem z celkových sociálních dávek (82,6 %) představovaly výdaje na dávky důchodového pojištění, které činily 275,5 mld. Kč. Kromě pokrytí zvýšených výdajů spojených s růstem počtu důchodců a se zvyšováním průměrného důchodu daným mezigenerační obměnou jsou ve státním rozpočtu zahrnuty i finanční prostředky spojené se zvýšením důchodů v souvislosti se splněním valorizační podmínky podle § 67 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů¹⁶.

Graf č. 6 - Sociální dávky v 1. až 3. čtvrtletí 2011

Zdroj: MF CR

Z grafu č. 6 je evidentní, že velkou část výdajů tvoří sociální dávky, kde 82,6 % představují výdaje na dávky důchodového pojištění, když se na tento fakt podívám jako ekonom, je mi jasné, že když se z tohoto koláče kus „ukrojí“ pak nebude stát tolik zatížen. Touto myšlenkou se zabývají i politici a proto chystají reformu penzijního systému.

¹⁵2011-12-28 [cit. 2012-01-12], dostupné z:

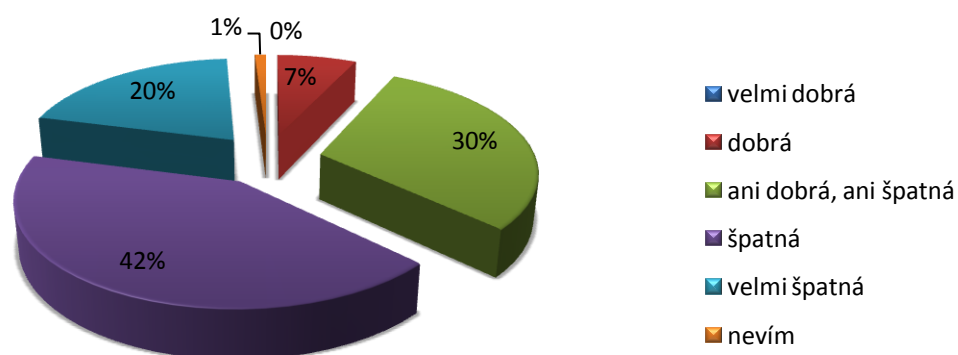
http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/ctvrt_poklpln_65971.html#1

¹⁶ Podle nařízení vlády č. 281/2010 Sb. se u důchodů starobních, invalidních, vdovských, vdoveckých a sirotčích přiznaných před 1.1.2011 zvyšuje od splátky po 31.12.2010 základní výměra o 60 Kč na 2 230 Kč a procentní výměra o 3,9 % procentní výměry, která náleží ke dni, od něhož se procentní výměra zvyšuje. Průměrný starobní důchod se tak zvyšuje o 371 Kč na 10 494 Kč. Překročení schváleného rozpočtu výdajů na dávky důchodového pojištění k 31.12.2011 se odhaduje na cca 4,0 mld. Kč, a to mj. vzhledem k nárůstu počtu důchodců v souvislosti s možností souběhu pobírání plného starobního důchodu a příjmů z pracovní činnosti, vč. vyšší výměry důchodů u tzv. "novodůchodců", a v důsledku nálezů Ústavního soudu Pl. ÚS 8/07, publikovaného pod č. 135/2010 Sb., resp. s přijetím zákona č. 220/2011 Sb., kterým se s účinností od 30.9.2011 mění zákon č. 155/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a který přispěl k podání zvýšeného počtu žádostí o výměru starobního důchodu podle právní úpravy platné do tohoto data.

2.6 Občané o hospodářské situaci ČR – leden 2012

V rámci lednového šetření roku 2012 byl proveden výzkum veřejného mínění občanů o hospodářské situaci v České republice. Respondentům byla položena otázka: „Jak by jste hodnotil současnou ekonomickou situaci v naší zemi? Je podle Vás velmi dobrá, dobrá, ani dobrá ani špatná, špatná, velmi špatná.“

Graf 7 - Občané o hospodářské situaci ČR

Zdroj: MFCR

Češi jsou velmi kritičtí, co se týče hodnocení hospodářské situace své země, z výsledků grafu č. 7 vyplynulo, že více jak 60 % české veřejnosti hodnotí současnou ekonomickou situaci v zemi negativně, přičemž za velmi špatnou ji označilo 20 procent.

3 STRUKTURA ČESKÉHO PENZIJNÍHO SYSTÉMU¹⁷

Důchodový systém lze rozdělit podle způsobu financování, rozlišujeme dva druhy, tím prvním je průběžný systém (anglicky Pay-As-You-Go. PAYG), tento systém je charakteristický tím, že současní přispěvatelé (ekonomicky aktivní obyvatelé) do systému platí současným důchodcům. Druhým je dobrovolné doplňkové, příspěvkově definované. Jedná se o fondový systém, ten spočívá v tom, že si lidé v současnosti spoří na svůj vlastní důchod. Z toho vyplývá, že současný důchodový systém v České republice se opírá o dva pilíře. Ten první je povinný, jde o důchodové pojištění vybírané státem. Ve druhém případě jde o pojištění individuálního zabezpečení.

Další rozlišení se týká vymezení budoucích penzijních dávek, které můžeme rozdělit na dva systémy a to na *nadávkově definované*, to znamená, že dopředu známe, výši dávek, která je nějakým způsobem předem určena (například jakýmsi složitým vzorcem, který se odvíjí od toho, jak dlouho účastník do systému přispíval). Dále se budoucí penzijní dávky dělí na *příspěvkově definované*, při nichž budoucí penzijní dávky nejsou dopředu odvoditelné z účastnickových příspěvků do systému.

Penzijní systémy lze také rozdělit podle jejich účasti (za určitých podmínek) na povinné nebo dobrovolné. V souvislosti s penzijními systémy existuje termín - tzv. pilíř penzijního systému. Penzijní systémy se skládají z penzijních podsystemů, které mají vymezenou podobu. *Základním předpisem, který upravuje nároky na důchody ze základního důchodového pojištění, způsob stanovení výše důchodů a podmínky pro jejich výplatu*¹⁸, je zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.

---

¹⁷ Srov. KUBÍČEK, J. *Hospodářská politika*, s. 283

¹⁸ *Důchodové pojištění*, <<http://www.mpsv.cz/cs/3>>.

Tabulka 6 - Veřejný průběžný důchodový systém vs fondový soukromý penzijní systém¹⁹

	Výhody	Nevýhody
Veřejný průběžný důchodový systém	<ul style="list-style-type: none"> - jsou odolnější proti inflaci - nepodléhají výkyvům na kapitálovém trhu 	<ul style="list-style-type: none"> - vysoké přerozdělování - povinné příspěvky (mají charakter daně) - větší citlivost na demografický vývoj
Fondový soukromý penzijní systém	<ul style="list-style-type: none"> - dávky odpovídají zaplaceným prostředkům - snazší přizpůsobení demografickým trendům - nízké daňové zatížení 	<ul style="list-style-type: none"> - nenabízejí pojištění proti rizikům kapitálového trhu - nenabízejí pojištění proti neočekávané inflaci

Zdroj: MPSV

Staré systémy však do značné míry zatěžují státní rozpočet. Nevyhnutelným problémem k přechodu od starého k novému penzijnímu systému je jeho financování. Proto je třeba připravit takovou rozpočtovou strategii, která umožní minimalizovat negativní dopady přechodu k novému systému. Jednou ze strategií je zvýšení spodní hranice DPH na 20 %, ze kterých se tyto náklady uhradí. Zvýšením spodní sazby DPH, tedy zavedení jednotné sazby znamená, že se zvýší inflace, potraviny se zdraží a reálné mzdy klesnou.

3.1 Obecné informace k zákonu o důchodovém pojištění²⁰

Současné uspořádání českého důchodového systému začalo vznikat v devadesátých letech minulého století. Důchodový systém v České republice tvoří princip průběžného financování, od roku 1996 po schválení zákona. č. 155/199 Sb., je základní důchodové pojištění založeno na těchto principech:

- sociální solidarita
- průběžné financování

¹⁹ Znázorněno autorkou

²⁰ *Obecná informace k zákonu o důchodovém pojištění*, < <http://www.mpsv.cz/cs/617>>.

System je povinný při splnění stanovených podmínek pro všechny ekonomicky aktivní osoby (je umožněna i dobrovolná účast v systému),

V případě stáří poskytuje systém náhradu příjmu (starobní důchod), invalidity (invalidní důchod) a úmrtí živitele (vdovský, vdovecký a sirotčí důchod),

System je dávkově definovaný - konstrukce výpočtu důchodů je dvousložková:

- první složku tvoří základní výměra, která je jednotná (stejná) pro všechny druhy důchodů,
- druhou složku tvoří procentní výměra, jejíž výše je rozdílná podle délky doby pojištění a výši příjmů dosažených v rozhodném období před přiznáním důchodu, rozhodné období (je období před rokem přiznání důchodu), systém neobsahuje žádná omezení, výše důchodu je stanovená pevnou částkou nebo procenty.

system je **jednotný** (s určitou odchylkou pro osoby samostatně výdělečně činné) to platí i pro cizince ze třetích zemí, kterým vzniknou stejné nároky ze základního důchodového pojištění jako ostatním pojištěncům, a to při splnění stejných podmínek,

system je **dynamický** (výpočet důchodu se každoročně „automaticky“ upravuje s přihlédnutím k ekonomickému vývoji, a to včetně indexování vyměřovacích základů).

Všechny právní normy jsou zakotveny v zákonech a v právních předpisech.

Tabulka 7 - Právní předpisy upravující penzijní systém²¹

	Právní předpisy
zákon č. 155/1995 Sb.	- o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“); účinnosti nabyt od 1. ledna 1996,
zákon č. 42/1994 Sb.	- o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o penzijním připojištění“),
zákon č. 589/1992 Sb.	- o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pojistném na sociální zabezpečení“),
zákon č. 582/1991 Sb.	- o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o organizaci a provádění sociálního zabezpečení“),
zákon č. 218/2000 Sb.	- o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla); (dále jen „zákon o rozpočtových pravidlech“).

---

²¹ Znárodněno autorkou

3.2 Penzijní reformy ve střední Evropě²²

Existence penzijního systému a jeho dluhy jsou od 20. století stále naléhavější problém jak pro ekonomy, tak i pro tvůrce hospodářské politiky. Je známo, že populace ve vyspělých zemích stárne a tím se penzijní systémy dostávají do problémů. Ve většině vyspělých zemí se na přelomu dvacátých a jednadvacátých let dostává na program dne jistá reforma penzijního systému.

Země střední a východní Evropy po roce 1989 provedly změny v politickém a ekonomickém systému. Odvětví sociálního pojištění setrvalo dlouho nezměněné. S výjimkou zavedení příspěvků v nezaměstnanosti. V posledních letech prošly penzijní systémy ve střední a východní Evropě podstatnými změnami. Privatizace sociálního pojištění se stala reálnou alternativou pro posílení hospodářské a sociální politiky. Maďarsko zavedlo třípilířový systém, podobným směrem se vydalo i Slovensko.

Důchodový systém ČR se vzhledem k demografickému vývoji společnosti dostává do stále větších problémů. Důchodové systémy České republiky nejsou dlouhodobě udržitelné, je třeba nastavit takovou reformu důchodových systémů, která by byla ve prospěch dlouhodobé udržitelnosti a perspektivy. Největším problémem je prodlužování délky života, klesající porodnost a s tím související stárnutí populace. Důsledkem je klesající počet dětí, zatímco důchodců přibývá. Jak již bylo řečeno, v některých zemích proběhly skutečné reformy systému, v některých byla přijata pouze opatření, která řeší problém alespoň krátkodobě, za příklad krátkodobého řešení můžeme považovat zvýšenou hranici věku odchodu do důchodu. To však problém neřeší.

---

²² *Důchodová reforma – revoluce, nebo evoluce?*, <<http://www.obcinst.cz/cs/DUCHODOVA-REFORMA-8211-REVOLUCE-NEBO-EVOLUCE-c1243/>>.

3.3 Reformní priority

Reformní priority stanovené Evropskou komisí nebo také OECD. V případě České republiky se jedná o seznam priorit, ve kterém se klade důraz na růstové stránky ekonomiky i slabá místa vyžadující zásadní reformy. Na první příčky se řadí reforma veřejných financí, jelikož neustále rostou mandatorní výdaje státního rozpočtu.

Specifická doporučení pro ČR v hodnocení Evropské komise (leden 2009)²³

- Zlepšit dlouhodobou udržitelnost veřejných financí a pokračovat v reformě penzijního systému a systému zdravotní péče,
- posílit snahy o lepší spolupráci mezi podnikateli,
- vylepšit schopnost reagovat na potřeby trhu práce a další.

Uvedené priority jsou také obsaženy v Národním plánu reforem (NRP) sestaveném Českou republikou pro období 2008-2010.

Evropská komise učinila 7. června 2011 doporučení²⁴ České republice, ve kterém navrhuje další zvyšování daně z přidané hodnoty, zvýšení věku odchodu do důchodu, lepší přístup na trh práce pro rodiče s malými dětmi či zlepšení kvality veřejných služeb zejména v oblasti podnikatelského prostředí. Řadu těchto doporučení již česká vláda začala realizovat v rámci národních reforem.

---

²³ HOBZA, A. *Evropská Unie a hospodářské reformy*, s. 285

²⁴ *Evropská komise hodnotila české reformy a rozpočet*,
<http://www.mzv.cz/representation_brussels/cz/evropska_unie/jak_na_krizi/-zastupitelske_urady-representation_brussels-publish-cz-evropska_unie-jak_na_krizi-komise_hodnotila_ceske_reformy_a.html>.

3.4 Český důchodový systém před reformou

V této kapitole se budu zabývat důchodovým systémem ještě před jeho reformou, aby byl zřejmý jeho stav dlouhodobé neudržitelnosti. Na internetových stránkách ministerstva financí jsou aktualizovány informace a průběžné plány vlády týkající se systému důchodové reformy.

Jak již bylo v úvodu řečeno, otázka udržitelnosti důchodového systému se netýká pouze České republiky jako jediné země. Pravdou je, že naše republika patří mezi poměrně malé skupiny zemí, kde k radikální reformě doposud nedošlo. Mezi základní úkoly demokratického státu patří zajistit blahobyt budoucím generacím. Odhady budoucího vývoje ukazují, že je nutné realizovat řadu reforem vedoucích ke stabilizaci sociálního systému a celkově nezvyšovat mandatorní výdaje, na něž nejsou zdroje.²⁵ V současné době ubývá ekonomicky aktivních obyvatel, kteří přispívají na penze stávajícím důchodcům. V případě, kdy se bude doba dožití zvyšovat, pak se s ní bude zvyšovat také hranice pro odchod do důchodu. Důchodový systém byl vytvořen před více než sto lety, kdy se doba jedinice odchodu do důchodu počítala na roky. V současnosti není možné systém průběžného modelu udržet. Je nezbytně nutné zajistit určité změny, aby poměr budoucích důchodů odpovídal vývoji mezd a inflace.

„Dnes připadá na jednoho důchodce 1,8 ekonomicky aktivních lidí - plátců sociálního pojištění. V případě, že se systém nebude upravovat, může se stát, že v roce 2050 bude na jednoho důchodce připadat 1,2 ekonomicky aktivních lidí. Je tedy nezbytné vyhledávat nové zdroje nebo příjmy na financování penzí budoucím generacím.“²⁶

---

²⁵ *Důchodová reforma*, <<http://socialniporadce.mpsv.cz/cs/164>>.

²⁶ Tamtéž

3.4.1 Možné změny, kterými se tyto problematiky mohou řešit, se dělí na:

- parametrické změny – jedná se o změnu určitého parametru v nastavení, např. o změnu věkové hranice pro odchod do penze, o změnu pojistných sazeb, o změnu ve valorizování

důchodů či ve výpočtu důchodů úpravou vzorců.

- systémové změny – zde jde o kompletní transformaci systému financování. Jedná se především o přechod mezi systémy průběžného financování, fondového systému a více pilířovým systémem.

3.5 Tři pilíře důchodové reformy

Důchodová reforma se skládá ze tří pilířů:

První pilíř vychází ze současného státního systému, kde je výše příspěvku určena zákonem. Tento příspěvek musí každý ekonomicky aktivní jedinec povinně odvádět na důchodové pojištění. Je založen na důchodu od státu, placeném z odvodů občanů v produktivním věku.

Ve druhém pilíři může poplatník důchodového pojištění odvést tři procenta ze svého vyměřovacího základu do privátních penzijních fondů, které budou za tímto účelem zřízeny, avšak další dvě procenta musí uhradit sám, která se rovněž vypočítávají z vyměřovacího základu. Penzijní fond pak bude svým účastníkům vyplácet penzi, která bude přímo úměrná naspořené a fondem zhodnocené sumě. Vstoupení do tohoto pilíře je nevratné.

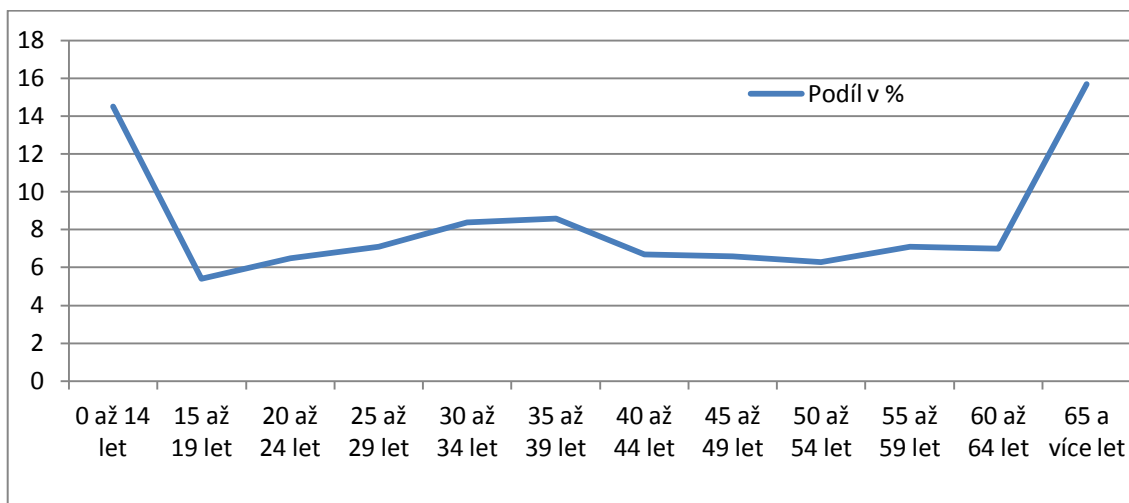
Poslední, třetí pilíř je plně dobrovolný systém, jenž vychází se současného penzijního připojištění, které však bude reformováno. V rámci reformy od 1.1.2013 se oddělí majetek akcionářů (majitelů) a střadatelů (účastníků penzijních fondů). Současně se změní podmínky pro připisování státního příspěvku, kde minimum už nebude 100 Kč, ale zvýší se na 300 Kč měsíčně. Účastníci penzijního připojištění, budou automaticky převedeni do transformovaného fondu III. pilíře.

3.6 Proč je důchodová reforma nutná

Transformace bude mít za úkol přizpůsobit strukturu výdajů ekonomickým schopnostem státu i společnosti. Současný důchodový systém je dlouhodobě neudržitelný. Jedním z důvodů neudržitelnosti je demografická změna obyvatelstva (viz graf 8, s. 37). Snížení porodnosti a odchod ekonomicky aktivního obyvatelstva do penze této situaci příliš nenapomáhá. Dalším problémem je prohlubování nerovnosti mezi populací v důchodovém věku a ekonomicky aktivním obyvatelstvem.

Graf 8²⁷ - Věkové složení obyvatelstva ke 2. čtvrtletí 2011

Zdroj: Český statistický úřad

Z grafu 8 je zřejmé, že populace ČR postupně stárne, dokazuje to počet obyvatel ve věku 0-14 let, který je přibližně 14,5 % z celkového počtu obyvatel, kdežto lidí ve věku 65 a více tvoří 15,7 %. To znamená, že na trh práce bude v budoucnu vstupovat méně občanů a do důchodu bude vstupovat více občanů.

Důchodová reforma zabrání dlouhodobým deficitům, může zajistit dlouhodobou finanční udržitelnost PAYG a přispět tak k vyšší stabilitě veřejných rozpočtů. Dnešní čtyřicátníci a mladší generace se však musí připravit na to, že nebudou od státu dostávat z PAYG tak vysoký důchod jako generace dnešních důchodců²⁸. Důchodovou reformu nelze odkládat, jejím odkládáním vzniká dlouhodobý stav finanční neudržitelnosti.

Reforma důchodového systému je nutná, nelze očekávat, že každý jedinec bude schopen pracovat do 72 let a bez reformy bude stát vyplácet stále nižší důchody. Vláda však může čerpat ze zkušeností a poučit se z chyb sousedních států při stanovování hlavních parametrů této reformy. „Reformou důchodového systému velmi pravděpodobně nedojde ke zvrácení demografických trendů, ale tato reforma by měla důchodový systém upravit tak, aby byl při daném vývoji dlouhodobě finančně udržitelný²⁹“

²⁷ Znázorněno autorkou

²⁸ tamtéž

²⁹ *podkladů pro rozhodování o pokračování důchodové reformy v letech 2004 až 2005,*

<<http://www.mpsv.cz/cs/2228>>

Už v letech 2004-2005 se uvažovalo o rozhodování pro pokračování důchodové reformy (činnost tzv. Bezděkovy komise). Pracovní skupina koordinátora zahájila svou činnost v říjnu 2004, předložení závěrečné zprávy proběhlo v červnu 2005.³⁰ (viz. příloha č. 1, s. 60).

Jedním ze způsobů, jak dosáhnout cílů reformy je vytvoření podmínek pro dostatečnou tvorbu úspor³¹:

- Zapojit občany do spoření včas (na dobu minimálně 30 let, vstup nejpozději do 35 let)
- Dostatečný příspěvek 5 % (3 % + 2 %) umožní za 30 let naspořit minimálně na ¼ státního důchodu

Reforma nepřekročí možnosti veřejných financí:

- Nebude opakovat chyby sousedních zemí, které stanovily pro důchodové spoření příliš vysokou sazbu, např. (Polsko 7,3 %, Slovensko 9 %, Maďarsko 8 %), ČR 3 %.
- Od počátku bude zajištěn stálý zdroj financování, část příjmů z DPH. Nelze spoléhat na dočasné příjmy.

---

³⁰ *Harmonogram*, <<http://www.mpsv.cz/cs/2234>>.

³¹ *Materiály k Důchodové reformě*, <<http://socialniporadce.mpsv.cz/cs/260>>.

3.7 MPSV, Tisková zpráva o parametrech důchodové reformy³²

Dne 17. února ministr práce a sociálních věcí Jaromír Drábek v rámci vládní koalice uzavřel diskuzi o parametrech reformy důchodového systému, včetně úprav průběžného systému dle požadavku Ústavního soudu ČR na zvýšení zásluhovosti. Reforma bude obsahovat možnost dobrovolného opt-outu v podobě vyvedení 3 % sociálního pojištění na soukromé individuální účty občanů ČR vedené u penzijních společností za podmínky další dodatečné vlastní platby minimálně ve výši 2 % ze základu. Pro výpočet odvodu na sociální pojištění, tzn. zavést možnost dobrovolného rozhodnutí o vyvázání 3 % ze současné pojistné sazby 28 %, pod podmínkou navýšení platby o další 2 %. Výpadek příjmů na sociální pojištění bude financován zvýšenými příjmy ze sjednocené sazby DPH.

Vstup do dobrovolného opt-outu bude umožněn lidem mladším 35 let. Jejich rozhodnutí je pak nevratné, ze systému nelze vystoupit, ani do něj vstoupit později než v den 35. narozenin. Zda využijí tento systém, či nikoli, se lidé ve věku 35 let, budou moci rozhodnout do 31. 12. 2012. Na realizaci svého rozhodnutí budou mít šest měsíců, vstup do systému individuálních účtů jim bude umožněn právě ve druhém pololetí roku 2012. Z kapitalizačního systému individuálních účtů budou vypláceny pouze doživotní penze.

Příjemce penze si bude moci také zvolit k doživotní penzi výplatu penze pozůstalostní pro svého manžela/ manželku maximálně po dobu 3 let, případně rentu na dobu určitou. V průběhu spoření budou individuální úspory předmětem dědického řízení. Prostředky na individuálních penzijních účtech budou spravovat stávající penzijní fondy, jež projdou transformací. Každý nový zájemce o správu individuálních penzijních úspor bude moci založit novou penzijní společnost, pokud splní zákonné požadavky. Systém stávajících dobrovolných úspor na stáří se státním příspěvkem bude zachován. Zlepší se výrazně možnosti zhodnocování prostředků klientů oddělením majetku správce a účastníků. Přirozeně vznikne nabídka více investičních strategií. Trh finančních zprostředkovatelů bude přísně regulován, tak aby se minimalizovaly obchodní náklady penzijních společností.

---

³² TZ MPSV: Podpora ekonomických ministrů se dohodla na parametrech důchodové reformy, <<http://www.mpsv.cz/files/clanky/10373/17022011.pdf>>.

3.7.1 Důchodový systém po plánované reformě

Od roku 2011 nabývají účinnosti důležité změny v důchodovém pojištění. Novela zákona o důchodovém pojištění a jejich změny³³:

Změny účinné od 22. 7. 2011

- ustanovení o průměrné mzdě – za průměrnou mzdu se (pro účely celého zákona o důchodovém pojištění) považuje součin všeobecného vyměřovacího základu za kalendářní rok, který o dva roky předchází kalendářnímu roku, pro který se průměrná mzda zjišťuje, a přepočítacího koeficientu pro úpravu tohoto všeobecného vyměřovacího základu;
- nová pravidla valorizace důchodů;
- přesun některých kompetencí na ministerstvo práce a sociálních věcí.

Změny účinné od 30. 9. 2011

- nový způsob stanovení výpočtového základu;
- (nezastropované) prodlužování důchodového věku;
- změny, které vyplývají ze souběhu invalidního a starobního důchodu.

Změny účinné od 1. 1. 2012

- nový způsob určování základní výměry;
- společné posuzování účasti na důchodovém pojištění osob, které jsou současně jednateli i společníky téže společnosti s ručením omezeným.“

Vláda si sestavila časový plán dalšího postupu³⁴: I. pol. 2011 – příprava návrhů zákonů, II. pol. 2011 – projednání návrhů zákonů Parlamentem, II. pol. 2012 – (pře)licencování operátorů a možnost volby vstupu do II. pilíře, od 2013 – faktický start fungování II. pilíře.

---

³³ *Změny v důchodovém pojištění 2011/2012 ("malá důchodová reforma")*,
<<http://www.podnikatel.cz/specialy/duchodova-reforma/zmeny-v-duchodovem-pojisteni-2011-2012-mala-duchodova-reforma/>>.

³⁴ *Hlavní principy pokračování důchodové reformy*,
<http://www.mpsv.cz/files/clanky/10660/principy_v2.pdf>

4 DŮCHODOVÁ REFORMA V ČR

Znění se způsob spoření – zaměstnanec včetně toho, co za něho platí zaměstnavatel, odvádí na sociální pojištění 28 %, z nich se oddělí 3 % a vložil se do soukromého fondu, který slibuje v době odchodu do důchodu výnos, avšak tyto peníze ubudou ze státního rozpočtu (odvod do I. pilíře se sníží), tuto díru plánují poslanci zalepit zvýšením sazby DPH. Vláda slibuje, že zvýšení daní určitým způsobem vyrovná (např. navýšením důchodů, nebo vyšší sociální dávky pro rodiny s dětmi). Současní čtyřicátníci se však budou muset smířit s tím, že do důchodu půjdou třeba až v sedmašedesáti letech. Avšak ČSSD nesouhlasí se zvýšením daní, díky zvýšení daní se zdraží potraviny, dále odmítají odvod peněz do soukromých fondů.

Lidé mají možnost investovat do soukromého fondu se soukromým správcem, ale mohou investovat do státního fondu. Největší penzijní fondy jsou Norské a Holandské, avšak oba jsou veřejné. Nicméně světová banka upustila od povinného spoření před deseti lety, Maďarsko a Polsko opouštějí nyní.

Důchodová reforma v ČR se uskuteční ve dvou krocích. V prvním kroku dojde k takzvané malé důchodové reformě, která reaguje na nálezný Ústavního soudu č. 135/2010 Sb., který poukázal na příliš vysokou míru solidarity v základním důchodovém pojištění a zrušil s účinností od 30. září 2011 ustanovení § 15 zákona o důchodovém pojištění³⁵. V dalším kroku se jedná o tzv. velkou důchodovou reformu, která předpokládá vznik doplňkového důchodového pojištění ve formě tak zvaného II. pilíře, který umožní, aby si lidé spořili u soukromých fondů. O to méně peněz budou odvádět do státního penzijního systému, stát však výpadky nahradí zvýšením daně z přidané hodnoty.

Připravovaná penzijní reforma stojí na třech pilířích. Ten první spočívá na průběžném systému (státem vyplácené penze), do kterého přispívají ekonomicky aktivní obyvatelé v podobě sociálního pojištění. Každý, kdo platí toto pojištění, dostane od státu nějaký důchod, avšak vybrané peníze nepokrývají výši současných důchodů a stát musí dotovat systém z jiných příjmů. Důchodová reforma tedy říká, že první (povinný) pilíř zůstane ponechán, třetí pilíř (penzijní připojištění) také zůstává nezměněn. Třetí pilíř je zcela dobrovolný, tento pilíř tvoří penzijní připojištění, na který stát přispívá. Do druhého pilíře může každý vstoupit dobrovolně (od 1.1. 2013), v případě vstupu do tohoto pilíře musí občan po celou dobu své kariéry odkládat určité procento z příjmu na spoření a už z tohoto pilíře nesmí vystoupit. Ve druhém pilíři se tedy příspěvky budou

---

³⁵ Tamtéž

zvyšovat nebo snižovat, a to podle výše mzdy (2 %, které doplatíme sami), následně 3 % z hrubého příjmu převede stát z I. pilíře. Tedy 5 % z měsíční hrubé mzdy se bude odkládat do tohoto pilíře. Tyto tři pilíře v tuhle chvíli fungují na území Slovenské republiky od roku 2005. Lidé mladší 35 let budou moci od roku 2013 dobrovolně převést tři procentní body ze svého sociálního pojištění na individuální účty u penzijních společností, ale jen pokud přidají 2 procenta ze svého. „Výpadek příjmů na sociální pojištění pokryje sjednocení sazby daně z přidané hodnoty na 20 %.“³⁶

Tabulka 8³⁷ - Základní parametry nového nastavení pro výpočet důchodu

	Současný stav (rok 2011)	Návrh MPSV
Maximální vyměřovací základ pro pojistné	600% PM	400 % PM (98 957 Kč)
Rozhodné období	25 (30) let	Celoživotní
Základní výměr	2230 Kč (9% PM)	9 % PM (2 230 Kč)
Zápočet za každý rok pojištění	1,5%	1,5%
Zápočet do 1. redukční hranice	100%	100%
Zápočet do 2. redukční hranice	30 %	26%
Zápočet nad 2. redukční hranice	10 %	0%
1. Redukční hranice	11000 Kč	44 % PM (10 886 Kč)
2. Redukční hranice	28200 Kč	400 % PM (98 957 Kč)

³⁶ TV vysílání, Ekonomika CT 24, ze dne 17. 2. 2011

³⁷ *Důchodové reformy*, <http://www.mpsv.cz/files/clanky/10407/22022011_p1.pdf>.

4.1 Malá důchodová reforma

Malá důchodová reforma (viz. tab. č. 8) počítá s navýšením limitů redukčních hranic, které stanovují vyměřovací základ pro výši penze. V současnosti jsou redukční limity na úrovni 11 000 Kč a 28 000 Kč. Příjem pod prvním redukčním limitem se ze 100 % podílí na vyměřovacím základu. Příjem mezi prvním a druhým redukčním limitem je 30 %. Příjem nad druhým redukčním limitem se podílí 10 %.

Návrh tzv. malé důchodové reformy zachovává procentuální hodnoty, ale posouvá první redukční hranici z 11 000 Kč na 44 % průměrné mzdy a druhou redukční hranici na čtyřnásobek průměrné mzdy (400 %).

Výsledný efekt „malé důchodové reformy“ na velikost penzí bude neutrální pro skupiny jedinců s nízkým příjmem do výše hrubého příjmu zhruba 12 000 Kč měsíčně, s negativním vlivem se budou potýkat skupiny s příjmy ve výši zhruba 12 000 Kč – 35 000, a s pozitivním působením mohou počítat vysoko příjmové skupiny obyvatel s příjmy ve výši nad 35 000 Kč.

„Na základě této malé důchodové reformy v roce 2012 systém ušetří tři sta milionů korun, v dalším roce to už bude sedm set milionů korun, za tři roky 1,2 miliardy a za čtyři roky 1,8 miliardy. Bude záležet na příštích vládách, jestli tento úsporný model půjde dál geometrickou, anebo aritmetickou řadou. Tímto způsobem ušetří penzijní systém v roce 2035 zhruba 15 miliard korun.“³⁸

---

³⁸ *Malá velká penzijní reforma*, <http://www.rozhlas.cz/cro6/komentare/_zprava/petr-holub-mala-velka-penzijni-reforma--878151>.

4.2 Velká důchodová reforma

Umožňuje lidem spořit si u soukromých fondů, budou si moci spořit na důchod individuálně podle zvolených investičních plánů. Penzijní fondy v České republice tvoří vedle investičních životních pojištění jednu z možností dobrovolného odkládání volných finančních prostředků. Penzijní fond investuje kumulující (hromadící) se úložky na peněžním a kapitálovém trhu, kde očekává reálné zhodnocení. Účastník penzijního připojištění má nárok ve svůj prospěch na státní příspěvky.

4.2.1 Přehled státních příspěvků na penzijní připojištění³⁹

Tabulka 9 - Přehled státních příspěvků

Výše příspěvku účastníka v Kč	Výše státního příspěvku v Kč
100 až 190	50 + 40 % z částky nad 100 Kč
200 až 290	90 + 30 % z částky nad 200 Kč
300 až 390	120 + 20 % z částky nad 300 Kč
400 až 490	140 + 10 % z částky nad 400 Kč
500 a více	150 Kč

Tabulka 9 ukazuje, že se výše finančního prospěchu pohybuje od 50-150Kč, která je stanovena podle velikosti měsíčního příspěvku. Penzijní připojištění se státním příspěvkem je státem nejvíce podporovaný produkt související s důchodovou politikou. Jeho atraktivita spočívá, jak název napovídá, v poskytování státního příspěvku a možnosti snížení daňového základu pro výpočet daně z příjmů o zaplacené příspěvky až o 12 000 Kč.

³⁹ Zákon č. 42/1994 Sb., Hlava VII,

<http://www.srovnac.cz/soubory/zakon_o_penzijsnim_pripojistenim.pdf>.

Dnes je tento pilíř nastaven tak, že když se do něho měsíčně vloží 500 Kč, stát vyplatí 150 Kč. Od roku 2013 se zvýší se minimální částka měsíčního vkladu účastníka a to ze 100 Kč na 300 Kč. (viz. tabulka č. 10, s. 44). Při minimálním uložení částky 1 000 Kč, získá občan od státu 230 Kč (maximum státní podpory). Při předčasném ukončení účastník přichází o státní příspěvky.

Tabulka 10⁴⁰ - Příspěvky od státu po reformě

Měsíční vklad	Státní příspěvek
100 Kč	0 Kč
300 Kč	90 Kč
600 Kč	150 Kč
800 Kč	190 Kč
nad 1 000 Kč	230 Kč

Zdroj: TV vysílání, *Ekonomika*. ČT 24

Podle mého názoru bychom se jako občané České republiky neměli spoléhat na stát, jelikož se pravidla související s vyplácením důchodu mění každou chvílí. Nelze dopředu říci, jak na tom bude stát za 20-40 let. Rozhodnutí je na každém z nás, buď se budeme spoléhat pouze na stát (I. pilíř), nebo si budeme spořit do II. či III. pilíře s tím, že stát určitou část přispěje. Nejrozumnější je si peníze rozdělit a nespoléhat se na jednu alternativu, např. „máme-li k dispozici 3 000 Kč, které si chceme spořit na důchod, pak dáme 500 Kč na penzijní připojištění (státní příspěvek 150 Kč), 500 Kč na termínový vklad (jsou úročeny), 500 Kč na spořicí účet, a 1 500 dát do akciových fondů. „⁴¹

⁴⁰ *Koalice ve sněmovně dala zelenou důchodové reformě*,
 <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/135696-koalice-ve-snemovne-dala-zelenou-duchodove-reforme/>>.

⁴¹ *Suma summarum* (Jiří Rusnok). TV, ČT 2. 10. listopadu 2011. 09:32

4.2.2 Příklad důchodových fondů:

Podle nového zákona o penzijním spoření vzniknou tzv. penzijní společnosti, které se zrodí ze současných penzijních fondů se státním příspěvkem (III. pilíř). Pro vznik těchto transformovaných fondů je třeba získat licenci od ČNB, která slouží právníkům osobám při založení nových účastnických fondů. Tyto fondy budou velmi přísně regulovány a dohlížet na ně bude jak ČNB, tak MF. V transformovaném fondu se pro stávající účastníky nic nemění, podmínky smluv zůstanou zachovány, účastník bude dále získávat státní příspěvky a daňové úlevy. Jediná věc, která se změní, budou podmínky pro připisování státního příspěvku, kde minimum už nebude 100 Kč, ale zvýší se na 300 Kč měsíčně.

Penzijní fond musí s majetkem hospodařit s odbornou péčí a s cílem zabezpečit spolehlivý výnos. V naší republice je aktuálně k dispozici 10 penzijních fondů, které nabízí vlastní připojištění (viz tab. 11).

Tabulka 11 - Zhodnocení penzijních fondů

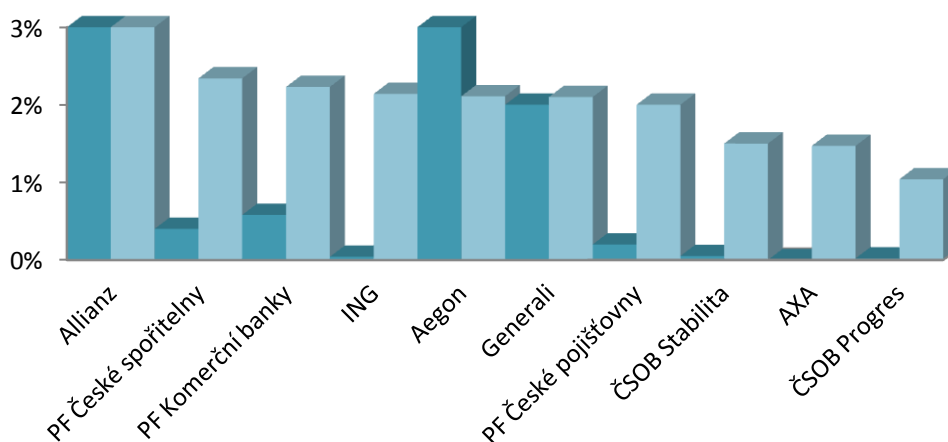
Název fondu	Zhodnocení penzijních fondů za rok 2009 ⁴² a 2010 ⁴³		
	Zhodnocení 2009	Zhodnocení 2010	Po odečtení inflace 2010
Allianz	3 %	3,00 %	1,50 %
PF České spořitelny	0,4 %	2,34 %	0,84 %
PF Komerční banky	0,58 %	2,23 %	0,73 %
ING	0,04 %	2,14 %	0,64 %
Aegon	3 %	2,11 %	0,61 %
Generali	2 %	2,10 %	0,60 %
PF České pojišťovny	0,2 %	2,00 %	0,50 %
ČSOB Stabilita	0,05 %	1,50 %	0,00 %
AXA	0 %	1,47 %	-0,03 %
ČSOB Progres	0,02 %	1,04 %	-0,46 %

⁴² Porovnání penzijních fondů, <<http://penzijrifondysrovnani.cz/>>.

⁴³ Kolik vydělal váš penzijní fond?,

<<http://aktualne.centrum.cz/finance/penize/clanek.phtml?id=705525>>.

Graf 9 - Porovnání výnosů za rok 2009 a 2010⁴⁴

Z grafu č. 9 vyplývá, že 7 penzijních fondů zhodnotilo finanční prostředky. Nejlepším se zdá být penzijní fond Allianz, který svým klientům připsal zhodnocení (výnos) ve výši 3 %, ČSOB Stabilita zůstala na nule a AXA i ČSOB Progres finanční prostředky mírně znehodnotily. Avšak zavrhnout některé fondy by bylo předčasné, jednou je to tak, a v dalším období to může být jinak. Volba správného penzijního fondu je důležitá pro klidné, spokojené a finančně zajištěné stáří.

Penzijní fondy však nejsou bezesporu jedinou možnou cestou, jak si peníze na stáří uložit a následně zhodnotit. Další možnosti, jak zhodnotit své peníze jsou komerční a životní pojištění nebo obdobná pojištění složená z investičních nástrojů.

⁴⁴ Graf: znázornění autorkou

4.2.3 Fondy II. pilíře⁴⁵

Penzijní společnosti budou povinně nabízet čtyři fondy, které se budou lišit strukturou a výší rizik:

- fond státních dluhopisů: bude investovat většinu prostředků do státních dluhopisů ČR a v menší míře i do státních dluhopisů zemí EU a OECD,
- konzervativní fond: bude investovat do dluhopisů členských států EU a do srovnatelně bezpečných dluhopisů,
- vyvážený a dynamický fond: investují část prostředků do akcií a cenných papírů kolektivního investování, avšak dynamický fond bude investovat mnohem větší poměr aktiv než fond vyvážený.

4.3 Důchodová reforma – hlavní změny⁴⁶

a) Při zavedení soukromých penzijních účtů si lidé mohou na stáří uspořit více peněz. V případě, že vstoupí do tzv. druhého důchodového pilíře do 35 věku, přidají si tak na budoucí penzi více. Ti, co spoří ve II. pilíři si mohou vybrat ze tří možností, jak jim budou peníze vypláceny, jednou z možností je doživotní penze, další je výplata dávek s pozůstalostní penzí či rentu na dobu dvaceti let. Toto spoření, v celém druhém pilíři je dobrovolné.

b) Zvýšení státního příspěvku v doplňkovém spoření. Záměrem je motivovat jedince k ukládání vyšších částek.

c) Vlády nebudou moci svým nařízením měnit výši důchodů. Zavede se automatický mechanismus, podle kterého budou starobní penze navyšovány na principu růstu inflace a reálných mezd.

---

⁴⁵ *Základní aspekty reformy penzijního systému České republiky*, <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/duchodova_reforma_62395.html>.

⁴⁶ *Důchodová reforma – hlavní změny*, <<http://socialniporadce.mpsv.cz/cs/284>>.

d) Pokračování v postupném zvyšování důchodového věku stávajícím tempem (u žen dočasné urychlení tempa růstu věkové hranice na 6 měsíců za rok do doby, než jejich věková hranice

dosáhne shodné úrovně s muži). To znamená, že se postupně sjednotí do roku 2035 věková hranice mužů a žen.⁴⁷

e) Zvýší se věk odchodu do důchodu. V souvislosti se zvyšováním průměrné délky dožití. Lidé narozeni po roce 1965 půjdou do důchodu později, než stanovují současná pravidla.

f) Posílení spoření na předčasné důchody. Lidé pracující v namáhavých či rizikových profesích budou moci při dostatečně dlouhé době spoření odcházet do důchodu o jeden rok až pět let dříve.

g) Základ pro výpočet starobního důchodu se změní z trojnásobku průměrné mzdy na čtyřnásobek. Lidé s vyššími příjmy budou ve stáří dostávat více peněz. Tuto změnu vyvolalo rozhodnutí Ústavního soudu.

4.4 Důchodové spoření⁴⁸

Dne 28. prosince 2011 byly ve Sbírce zákonů publikovány zákon č. 426/2011 Sb., o důchodovém spoření, a zákon č. 427/2011 Sb.

Pokud se fyzická osoba rozhodne vstoupit do důchodového spoření (II. pilíř), bude na její osobní účet důchodového spoření odváděno celkem 5 % z vyměřovacího základu pojistného (5 % z hrubé mzdy). Tento odvod se skládá ze dvou částí – 3 % jsou vyvedeny přesměrováním původního odvodu z tzv. průběžného pilíře, další 2 % plynou z vlastní kapsy účastníka.

---

⁴⁷ Závěrečná zpráva PES,

<http://www.mpsv.cz/files/clanky/8896/2010_06_03_Zaverecna_zprava_final_cistopis.pdf>.

⁴⁸ Upozornění MF na některé důležité termíny a lhůty týkající se důchodové reformy,

<http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/duchodova_reforma_66979.html>.

Smlouvu o důchodovém spoření bude možné uzavřít s těmi penzijními společnostmi, které otevrou důchodové fondy, od 1. ledna 2013 v následujících lhůtách (viz. tab. 12):

Tabulka 12- Lhůty pro uzavření smluv o důchodovém pojištění pro rok 2013

Lidé starší 35 let	Nejpozději do 1. července 2013
Lidé ve věku 18 let – 35 let	Nejpozději do konce kalendářního roku, ve kterém dosáhnou 35 let
Lidé starší 35 let, kteří k 1. lednu 2013 nejsou poplatníky pojistného na důchodové spoření	Do 6 měsíců ode dne, od kterého byli poprvé od 1. ledna 2013 poplatníky pojistného na důchodové pojištění

Zdroj: MFCR

Lidem, kterým bude v době vstupu zákona v platnost více než 35 let, se budou moci rozhodnout, na realizaci svého rozhodnutí budou mít 6 měsíců, vsup do systému individuálních účtů, bude umožněn ve druhém pololetí roku 2013.

4.4.1 Doplnkové penzijní spoření ⁴⁹

Stávající penzijní připojištění se státním příspěvkem bude od roku 2013 nahrazeno novým produktem - doplňkovým penzijním spořením. Od 1. ledna 2013 bude možné uzavírat nové smlouvy pouze k tomuto novému produktu. Účastníci budou mít nárok na stejný státní příspěvek jako účastníci transformovaného fondu při splnění zákonných požadavků. Současně již nebude možné vstupovat do transformovaného fondu, který je určen pouze pro účastníky dnešního penzijního připojištění.

4.4.2 Rozdíl mezi II. a III. pilířem

Účastnické fondy budou v obou pilířích spravovány Penzijními společnostmi. Ve II. pilíři vzniknou zcela nové účastnické fondy s různě volitelnými investičními profily. První charakteristika tohoto typu fondu je, že vznikne převod zaměstnavatele ve výši 3%, který vyvede ze státního systému a další 2% vlastních prostředků z vyměřovacího základu, srážkou ze mzdy. Z tohoto typu spoření nelze vystoupit a je určen zejména pro občany mladší 35 let.

---

⁴⁹ Tamtéž

Ovšem fondy ve III. pilíři jsou určeny pro všechny občany, nejsou omezené věkovou hranicí ani limitem pro vstup, lze v nich získat státní příspěvek a úlevy na daních.

Tabulka 13 - Rozdíl mezi II. a III. pilířem⁵⁰

Rozdíl mezi II. a III. pilířem	II. pilíř	III. pilíř
Vstupní věk	18 let	18 let
Hranice	Pouze do věku 35 let, starší lidé jen do 30. června 2013	Neomezeně
Výstup/ukončení	Spoření nelze ukončit před nárokem na penzi	Kdykoliv
Dispozice s penězi	Omezená, jedná se o formu penze při odchodu účastníka do důchodu	Účastník může poměrně volně disponovat s penězi
Úmrtí	Dědic se může dostat k penězům jen přes svou penzi. A to tak, že pokud sám spoří ve druhém pilíři	Prostředky lze vyplatit jednorázově
Předčasné ukončení	Není možné vystoupit ze systému	Ukončí-li účastník smlouvu po dvou letech, dostane všechny naspořené peníze, ale bez státních prostředků
Garance výnosu	Není garantován nezáporný výnos, budou-li nepříznivé podmínky na kapitálovém trhu, může se majetek klienta snížit	Výnos účastníků transformovaného fondu lze očekávat na úrovni dnešních penzijních fondů (Nezáporný výnos bude garantován pro všechny účastníky pouze v tzv. transformovaném fondu)

Z tabulky č. 13 je zřejmé, že dobrovolné spoření v soukromých fondech je výhodnější z hlediska III. pilíře. Vstoupí-li účastník do tzv. III. pilíře, zajistí si výhodnější podmínky, získá státní příspěvky, daňové úlevy a především bezpečnost vložených prostředků (za podmínky, že si na svůj účet bude odkládat vyšší měsíční vklad). Hlavní rozdíl je však v charakteru spoření.

⁵⁰ Vlastní znázornění, *Druhý a třetí důchodový pilíř se značně liší*

<<http://www.zlatakoruna.info/clanky/51-12-penzijni-pripojsteni/26508-druhy-a-treti-duchodovy-pilir-se-znacne-lisi>>.

Účinnost v obou případech nastane od ledna 2013. Každý člověk bude moci vstoupit do jednoho či obou těchto pilířů nebo nemusí spořit v žádném z nich.

Současný stav versus navrhovaný stav⁵¹

Tabulka 14 - Současný stav důchodového systému

SOUČASNÝ STAV 03/2011	POPLATNÍCI SOCIÁLNÍCH DÁVEK (ODVODŮ)	
	zaměstnanec	zaměstnavatel
zaměstnavatel	11%	34%
zdrav. poj.	4.50%	9%
sociální poj.	6.50%	25.00%
<i>důchodové poj. (celkem 28 %)</i>	6.50%	21.50%

Tabulka 15 - Navrhovaný stav důchodového systému

NAVRHOVANÝ STAV 01/2013	POPLATNÍCI SOCIÁLNÍCH DÁVEK (ODVODŮ)	
	zaměstnanec	zaměstnavatel
zaměstnavatel	15%	32%
zdrav. poj.	6.50%	9%
celkem důch. poj. + vyvedení do II. pilíře	30.00%	
sociální poj.	3.50%	22.80%
důchodové poj., tj. celkem 25%	3.50%	21.50%
vyvedení do II. pilíře	3.00%	0.00%
vlastní příspěvek do II. pilíře	2.00%	0.00%

Shrnutí:

Penzijní reforma navržená vládou a odsouhlasená parlamentem by měla začít platit v roce 2013. Je určena především lidem mladším 35 let. Starší budou mít půl roku na výběr, zda do ní vstoupí či nikoliv. Lidé, kteří se rozhodnou dobrovolně spořit v novém (II.) pilíři penzijního systému, si budou moci na individuální účty posílat tři procentní body z 28 % hrubé mzdy odváděné na sociální pojištění. Podmínkou je odvod částky ve výši dvou procentních bodů ze svého. Vstup do nového pilíře je závazný, nelze vystoupit. Součástí penzijní reformy je i transformace současného penzijního připojištění.

⁵¹ *Otázky a odpovědi k důchodové reformě*, <<http://www.pfkb.cz/duchodova-reforma/otazky-a-odpovedi-k-duchodove-reforme/>>.

4.5 Nedostatky: Penzijní systém vs Důchodová reforma

Tabulka 16 - Porovnání nedostatků penzijního systému a důchodové reformy

Penzijní systém	Důchodová reforma
Největší slabinou je demografický vývoj (na 1 důchodce připadá 1,8 pracujících) ⁵²	Pozdější odchod do důchodu
Snižování průměrné výše vyplácených důchodů (kvůli klesajícímu poměru pracujících na 1 důchodce)	Nejistota, podmínky se stále vyvíjejí a mění
System je závislý na lidech, kteří do něho přispívají.	Spojení jednotné sazby DPH a to na 20% (ze spodní zvýšené daně se vyberou prostředky na uskutečnění reformy)
Příjmová solidarita dosahuje v PAYG pilíři při dnešním nastavení velmi vysokých hodnot.	Spoření v penzijních fondech - dobrovolně-nedobrovolný systém (peníze budou přísně regulovány)
Nízké příspěvky účastníků (chybějící vazba na mzdy).	V případě, že do fondu začnou bohatší lidé posílat své peníze, zmizí tak ze současného průběžného systému, pak v tomto systému nastanou problémy (tzn. že namísto do státního pilíře budou peněžní prostředky odváděny na individuální účty u soukromých penzijních společností)

O úspěšnosti reformy mohou také rozhodnout jednotlivé fondy tím, kam budou moci investovat.

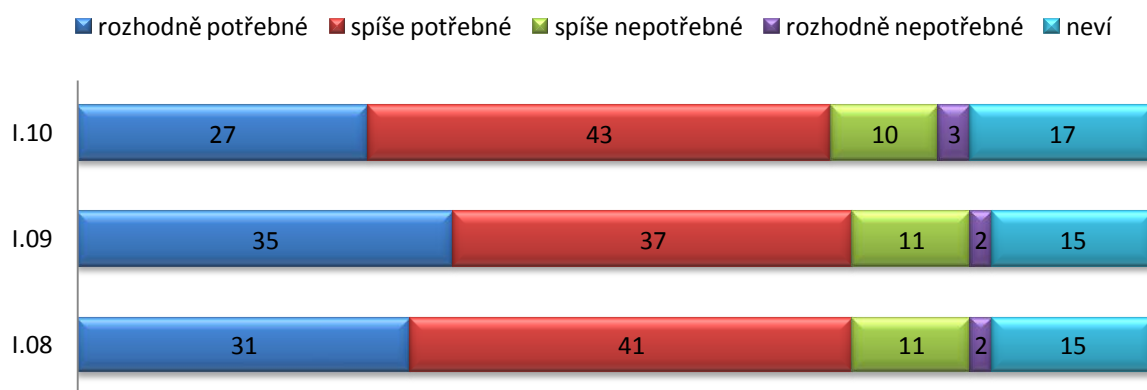
⁵² Podle údajů České správy sociálního zabezpečení (z prosince 2011)

4.6 Mínění občanů o důchodové reformě

Po volbách, koncem roku 2010 ve dnech 8. 11. – 15. 11. byl proveden výzkum postoje české veřejnosti k reformě důchodového systému,⁵³ jehož realizátorem se stalo Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR.

Reforma českého důchodového systému je nutná, populace stárne a zmenšuje se počet lidí v produktivním věku, kteří by mohli do systému přispívat. Pokud bychom chtěli v stávajícím systému přetrvat, muselo by se nějakým způsobem zastavit stárnutí populace, toho lze docílit pouze v případě, že budou Češky rodit v průměru 3,5 dítěte, to je však nereálné.

Graf 10: Názyry občanů na potřebnost či nepotřebnost změny důchodového systému

Zdroj: CVVM

Z říjnového šetření vyplynulo, že je česká veřejnost většinou přesvědčena o potřebnosti změny důchodového systému, ale jak budou spokojeni s vyšší výplácení důchodů po této změně?

⁵³ *Mínění občanů o důchodové reformě,*

<http://www.cvvm.cas.cz/upl/zpravy/101085s_es101222c.pdf>.

4.6.1 Modelový příklad⁵⁴

Například pokud nyní budoucí důchodce dosáhne:

- věku 35 let

- hrubého příjmu 30 000,- Kč,

pak v penzi bude mít buď příjem pouze od státu 11 798,- Kč, nebo od státu dostane 10 611,- Kč plus z druhého pilíře 6 625,- Kč, celkem tedy bude moci disponovat s částkou 17 236,- Kč.

Avšak budoucí důchodce musí počítat s tím, že bude do soukromých fondů vkládat po dobu 30 let 600,- Kč měsíčně. Každopádně, aby mu nepoklesla životní úroveň v okamžiku odchodu do penze, musí ještě někde čerpat přibližně dalších 8 000,- Kč měsíčně. Musí tedy využít i zcela soukromý třetí pilíř. Pokud dnešní budoucí penzista má ještě větší měsíční mzdu než v uvedeném případě, bude muset soukromě spořit ještě mnohem více.

Vít Samek, expert českomoravské konfederace odborových svazů, říká: „chcete-li mít stejně vysoký důchod jako je dnes průměrný důchod z průběžného systému to je 10 tisíc korun měsíčně, pak musíte do fondu v 65 letech jako muž vložit 2mil korun, otázkou je, kdo je v této republice schopen si naspořit za 40 let maximálně 2mil Kč včetně nějakých výnosů, ovšem Maďarsko ukazuje, že tudy cesta nevede.“⁵⁵

---

⁵⁴ *Bonitní Češi souhlasí s reformou penzí, nemají však o ní dostatek informací,*
<<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/statni-finance/pruzkum-bonitni-cesi-souhlas-s-reformou/1000955/61932/>>.

⁵⁵ *Ekonomika* (Vít Samek). TV, ČT 24. 21. ledna 2011. 22:00

4.7 Koho se důchodová reforma dotkne a jak?

Občané České republiky se budou účastnit I. pilíře, který je povinný. Nadále jim bude jim umožněno dobrovolně vstoupit do nově zřízeného II. pilíře s tím, že od okamžiku vstupu je jejich rozhodnutí nezvratné a v tomto pilíři musí setrvat. Současně jim bude umožněno účastnit se i III. pilíře s možností kdykoli vstoupit i vystoupit.

Vstup do II. pilíře bude možný od 1. ledna 2013, je určen pro osoby starší osmnácti let, které stále nepobírají důchod, nicméně se tento pilíř nevyplatí lidem s nižším průměrným výdělkem nebo starším lidem a to těm, kteří mají kratší dobu do důchodu (méně než 25 let), ostatních se dotkne jen okrajově a téměř vůbec se netýká již stávajících důchodců.

Avšak II. pilíř se vyplatí těm vrstvám obyvatelstva, které vydělávají výrazně více než je průměr a zbývá jim do důchodu méně jak uvedených 25 let. Do druhého pilíře se mohou zájemci hlásit až po vzniku nových fondů od začátku roku 2013. Záležet však bude i na volbě investičního profilu fondu a zejména na jeho skutečném výnosu.

„U OSVČ by měla být situace podle aktuálního právního stavu obdobná jako u zaměstnanců. OSVČ tak bude v případě, že se rozhodne pro účast ve II. pilíři, platit pojistné ve výši 25 % vyměřovacího základu do státního průběžně financovaného pilíře a 5 % vyměřovacího základu do systému důchodového spoření (tedy 3 % + 2 % navíc)”⁵⁶

---

⁵⁶*Důchodová reforma a OSVČ*, <<http://www.podnikatel.cz/specialy/duchodova-reforma/duchodova-reforma-a-osvc/>>.

ZÁVĚR

Tato bakalářská práce se věnuje problematice penzijních systémů. Na začátku jsem uvedla popis jednotlivých skutečných úloh vlády v rámci ekonomiky. Ve druhé kapitole jsem se zaměřila na státní rozpočet, na jeho příjmovou i výdajovou stránku. V této kapitole jsou obsaženy i příjmy a výdaje státního rozpočtu vztažené na sociální pojištění. Třetí kapitola je zaměřena na strukturu českého penzijního systému a na to, z jakých parametrů se důchodový systém skládá. Poslední kapitola je věnována důchodové reformě v České republice.

V rámci důchodového zabezpečení jsou charakterizovány různé způsoby financování a uspořádání penzijních systémů. V České republice je důchodový systém postaven na I. a III. pilíři. Jedná se o povinné základní důchodové pojištění a dobrovolnou aktivitu jednotlivců. Druhý (fondový) pilíř v českém důchodovém systému zatím neexistuje (což se od 1.1. 2013 změní). První pilíř je založen na modelu Pay As You Go, neboli průběžně financovaném. Jeho podstatou je zejména mezigenerační solidarita a přerozdělování. Třetí pilíř tvoří především dobrovolné doplňkové kapitálově financované penzijní připojištění se státním příspěvkem, kterého se účastní více jak 4,5 mil. účastníků, ovšem spoří si velmi nízké částky, které do budoucna nezajistí dostatečně vysoký důchod. Stěžejním je tedy I. pilíř, průběžné financování. Tento systém je výrazně demograficky závislý a pro jeho další fungování bude rozhodující vývoj věkové skladby obyvatelstva. Důchodový systém ČR se vzhledem k demografickému vývoji společnosti dostává do stále větších problémů. Důchodové systémy České republiky nejsou dlouhodobě udržitelné, je třeba nastavit takovou reformu důchodových systémů, která by byla ve prospěch dlouhodobé udržitelnosti a perspektivy.

Cílem práce byl rozbor a zamyšlení se nad přípravou důchodové reformy v závislosti na změny, které vstoupí v platnost 1.1. 2013 a s ní spojený vznik nového pilíře. Nová struktura penzijního systému by měla vypadat následovně: občané ČR se budou nadále účastnit I. (povinného) pilíře, mohou také dobrovolně vstoupit do nově zřízeného II. pilíře, avšak vstup do II. pilíře je závazný, nelze vystoupit. Současně budou moci občané využívat i III. pilíř s možností dobrovolného vstupu i výstupu. Důchodová reforma v ČR se uskuteční ve dvou krocích. V prvním kroku dojde k takzvané malé důchodové reformě, která reaguje na nález „Ústavního soudu č.

135/2010 Sb., který poukázal na příliš vysokou míru solidarity v základním důchodovém pojištění a zrušil s účinností od 30. září 2011 ustanovení § 15 zákona o důchodovém pojištění⁵⁷. V dalším kroku se jedná o tzv. velkou důchodovou reformu, která předpokládá vznik důchodového pojištění ve formě tzv. II. pilíře, který umožní, aby si lidé spořili u soukromých fondů. Penzijní společnosti budou povinně nabízet čtyři fondy (dynamický, vyvážený, konzervativní a státních dluhopisů), lišící se strukturou a mírou rizik. Reforma stávajícího průběžného systému by měla umožnit všem zaměstnancům vyvést 3% objemu jejich mezd mimo státní důchodový systém společně s dalšími 2% z vyměřovacího základu, tj. z hrubé mzdy. Jedná se o reformu snižující v dlouhodobé perspektivě závislost důchodců na vládních výdajích.

Podle nového zákona o penzijním spoření vzniknou tzv. penzijní společnosti, které se zrodí ze současných penzijních fondů se státním příspěvkem. Tyto fondy budou velmi přísně regulovány a dohlížet na ně bude jak ČNB, tak MF. V transformovaném fondu se pro stávající účastníky nic nemění, podmínky smluv zůstanou zachovány, účastník bude dále získávat státní příspěvky a daňové úlevy. Jediná věc, která se změní, budou podmínky pro připisování státního příspěvku, kde minimum už nebude 100 Kč, ale zvýší se na 300 Kč měsíčně. V ČR je aktuálně k dispozici 10 penzijních fondů, které nabízí penzijní připojištění.

Je nutná taková penzijní reforma, která posílí udržitelnost systému a byla odolná vůči ekonomickým výkyvům. Celkovou analýzu spolu s přijatými závěry obsahuje Tisková zpráva vydaná v únoru 2011 (Podpora ekonomických ministrů se dohodla na parametrech důchodové reformy). Myslím si, že ideální návrh neexistuje, protože nový penzijní systém nelze navrhnout tak, aby byl pro všechny skupiny obyvatelstva stejně výhodný a spravedlivý. Současní občané jsou zvyklí na to, že se o ně v budoucnu postará stát a spoléhají na zajištění důchodu ze strany státu, avšak důchodová reforma apeluje na to, aby za svůj důchod a za své zabezpečení zodpovídal sám jedinec v rámci vlastních zdrojů.

---

⁵⁷ 2010-11-08 [cit. 2012-02-20], dostupné z:
http://www.mpsv.cz/files/clanky/10660/principy_v2.pdf

Hypotéza 1 se potvrdila, vstup do II. pilíře se nevyplatí lidem s nižším průměrným výdělkem nebo starším lidem a to těm, kteří mají kratší dobu do důchodu (méně jak 25 let). Hypotéza 2 - člověk s průměrným platem dostane zhruba stejnou penzi jako je tomu nyní, reforma důchodového systému na tyto skupiny lidí nebude mít výraznější vliv. Tato hypotéza se nepotvrdila, jak již bylo uvedeno, Vít Samek, expert českomoravské konfederace odborových svazů, říká: „chcete-li mít stejně vysoký důchod jako je dnes průměrný důchod z průběžného systému to je 10 tisíc korun měsíčně, pak musíte do fondu v 65 letech jako muž vložit 2 mil korun, otázkou je, kdo je v této republice schopen si naspořit za 40 let maximálně 2 mil Kč včetně nějakých výnosů“.

S jasným přesvědčením, zda bude tato reforma úspěšná či nikoliv nelze říci, reforma důchodového systému je poměrně čerstvá a její pozitivní či negativní efekty se projeví až v horizontu několika desetiletí, pro objektivní zhodnocení by byl nutný několikaletý odstup. Z vlastního pohledu usuzuji, že tato reforma bude úspěšná, co se týče snížení budoucích vládních výdajů na důchody a to jak úpravou běžného systému, tak zavedením nového fondového systému.

ANOTACE

Příjmení a jméno autora:	Plíhalová Michaela
Instituce:	Moravská vysoká škola Olomouc
Název práce v českém jazyce:	Analýza, vývoj a komparace transformace penzijních fondů v České republice
Název práce v anglickém jazyce:	Analysis, Development and Comparison of the Transformation of Pension Funds in Czech Republic
Vedoucí práce:	Doc. Mgr. Pavel Šaradín, Ph.D.
Počet stran:	68
Počet příloh:	1
Rok obhajoby:	2012

Klíčová slova v českém jazyce: Funkce vlády, státní rozpočet, penzijní systém, důchodová reforma, pilíře důchodové reformy.

Klíčová slova v anglickém jazyce: Functions of government, state budget, pension systems, pension reforms, pension reform pillars.

Anotace

Tato bakalářská práce poukazuje na aktuální problémy současného penzijního systému. Teoretická část je věnována základním pojmům penzijního systému. V dalších částech se zabývá důchodovou reformou a vznikem nového pilíře. Výsledkem práce je rozbor a zamyšlení se nad přípravou důchodové reformy v závislosti na změny, které vstoupí v platnost 1.1. 2013.

Annotation

This thesis focuses on the current problems of the current pension system. The theoretical part deals with basic concepts of the pension system. In the following sections deal with the pension reform and the emergence of a new pillar. The aim Result of this work is to analyze and reflect on the preparation of pension reform, depending on the changes which come into force on 1st January 2013.

SEZNAM POUŽÍVANÉ LITERATURY A PRAMENŮ

Tištěné monografické publikace

HOBZA, Alexander. *Evropská unie a hospodářské reformy*. Praha : C. H. Beck, 2009. 384 s. ISBN 978-80-7400-122-2.

KUBÍČEK A KOL., Ing. Jan. *Hospodářská politika*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk s.r.o., 2006. 302 s. (vysokoškolské učebnice); ISBN 80-86898-99-7.

SAMUELSON, Paul A. - a William D. NORDHAUS. *Ekonomie*. 1. vyd. Praha: Svoboda, 1992. 1011 s. ISBN 80-205-0192-4.

Internetové zdroje

Aktuálně.cz. *Kolik vydělal váš penzijní fond?* [online]. 2011-6-28 [cit. 2012-02-08], dostupné z: <<http://aktualne.centrum.cz/finance/penize/clanek.phtml?id=705525>>.

Business info. *Bonitní Češi souhlasí s reformou penzí, nemají však o ní dostatek informací* [online]. 29. 09. 2011 [cit. 2012-02-16], dostupné z: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/statni-finance/pruzkum-bonitni-cesi-souhlas-s-reformou/1000955/61932/>>.

Centrum pro výzkum veřejného mínění. *Důvěra ústavním institucím a spokojenost s politickou situací v září 2011/2* [online]. 01-02-28 [cit. 2012-01-01], dostupné z: <http://www.cvvm.cas.cz/upl/zpravy/101185s_pi111003.pdf>.

Centrum pro výzkum veřejného mínění. *Česká veřejnost o rozpočtu* [online]. 2010-11-11 [cit. 2012-01-05], dostupné z: <http://www.cvvm.cas.cz/upl/zpravy/101066s_ev101111.pdf>.

Centrum pro výzkum veřejného mínění. *Mínění občanů o důchodové reformě* [online]. 2010-11-15 [cit. 2012-02-13], dostupné z: <http://www.cvvm.cas.cz/upl/zpravy/101085s_es101222c.pdf>.

Český rozhlas.cz. *Malá velká penzijní reforma* [online]. 2011-4-12 [cit. 2012-02-05], dostupné z: <http://www.rozhlas.cz/cro6/komentare/_zprava/petr-holub-mala-velka-penzijni-reforma--878151>.

Česká televize cz. *Koalice ve sněmovně dala zelenou důchodové reformě* [online]. 2011-09-09 [cit. 2012-02-08], dostupné z: <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/135696-koalice-ve-snemovne-dala-zelenou-duchodove-reforme/>>.

Komerční banka. *Otázky a odpovědi k důchodové reformě* [online]. 2012-03-15 [cit. 2012-02-05], dostupné z: <<http://www.pfkb.cz/duchodova-reforma/otazky-a-odpovedi-k-duchodove-reforme/>>.

Občanský institut. *Důchodová reforma – revoluce, nebo evoluce?* [online]. 2008-03-17 [cit. 2012-01-15], dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/6172012-03-07> [cit. 2012-01-18], dostupné z: <<http://www.obcinst.cz/cs/DUCHODOVA-REFORMA-8211-REVOLUCE-NEBO-EVOLUCE-c1243/>>.

Penzijní fondy srovnání. *Porovnání penzijních fondů* [online]. 2011-1-19 [cit. 2012-02-08], dostupné z: <<http://penzijnifondysrovnani.cz/>>.

Podnikatel. cz. *Důchodová reforma a OSVČ* [online]. 2011-12-28 [cit. 2012-03-01], dostupné z: <<http://www.podnikatel.cz/specialy/duchodova-reforma/duchodova-reforma-a-osvc/>>.

Ministerstvo financí ČR. *Pokladní plnění státního rozpočtu* [online]. 2011-12-28 [cit. 2012-01-08], dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/ctvrt_poklpln_65971.html#1>.

Ministerstvo financí ČR. *Základní aspekty reformy penzijního systému České republiky* [online]. 2012-01-03 [cit. 2012-02-08], dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/duchodova_reforma_62395.html>.

Ministerstvo financí ČR. *Upozornění MF na některé důležité termíny a lhůty týkající se důchodové reformy* [online]. 2011-01-03 [cit. 2012-02-10], dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/duchodova_reforma_66979.html>.

Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Co jste možná nevěděli o důchodové reformě* [online]. 2010-12-08 [cit. 2012-02-25], dostupné z: <http://www.mpsv.cz/files/clanky/10646/co_jste_mozna_nevedeli.pdf>.

Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Fiskální výhled ČR* [online]. 2010-01-11 [cit. 2012-02-25], dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/FiskalniVyhled_2010Q2_pdf.pdf.

Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Důchodové pojištění* [online]. 2012-01-28 [cit. 2012-01-15], dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/3>.

Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Obecná informace k zákonu o důchodovém pojištění* [online]. 2011-08-31 [cit. 2012-01-15], dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/617>.

Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Důchodová reforma* [online]. 2011-12-01 [cit. 2012-01-19], dostupné z: <http://socialniporadce.mpsv.cz/cs/164>.

Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Materiály k Důchodové reformě* [online]. 2011-09-12 [cit. 2012-01-20], dostupné z: <http://socialniporadce.mpsv.cz/cs/260>.

Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Příprava podkladů pro rozhodování o pokračování důchodové reformy v letech 2004 až 2005* [online]. 2011-06-01 [cit. 2012-01-22], dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/2228>.

Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Harmonogram* [online]. 2011-01-02 [cit. 2012-01-22], dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/2234>.

Ministerstvo práce a sociálních věcí. *TZ MPSV: podpora ekonomických ministrů se dohodla na parametrech důchodové reformy* [online]. 2011-2-17 [cit. 2012-01-24], dostupné z: <http://www.mpsv.cz/files/clanky/10373/17022011.pdf>.

Podnikatel. cz. *Změny v důchodovém pojištění 2011/2012 ("malá důchodová reforma")* [online]. 2011-12-28 [cit. 2012-01-28], dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/specialy/duchodova-reforma/zmeny-v-duchodovem-pojisteni-2011-2012-mala-duchodova-reforma/>.

Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Hlavní principy pokračování důchodové reformy* [online]. 2012-2-5 [cit. 2012-01-28], dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/10660/principy_v2.pdf.

Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Důvody reformy* [online]. 2012-2-5 [cit. 2012-01-30], dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/10407/22022011_p1.pdf.

Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Důchodová reforma – hlavní změny* [online]. 2011-12-09 [cit. 2012-02-10], dostupné z: <<http://socialniporadce.mpsv.cz/cs/284>>.

Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Závěrečná zpráva PES* [online]. 2010-06-01 [cit. 2012-02-10], dostupné z: <http://www.mpsv.cz/files/clanky/8896/2010_06_03_Zaverecna_zprava_final_cistopis.pdf>.

Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Hlavní principy pokračování důchodové reformy* [online]. 2010-11-08 [cit. 2012-02-20], dostupné z: <http://www.mpsv.cz/files/clanky/10660/principy_v2.pdf>.

Ministerstvo zahraničních věcí. *Komise hodnotila české reformy a rozpočet* [online]. 8. 6. 2011 [cit. 2012-01-15], Dostupné z: <http://www.mzv.cz/representation_brussels/cz/evropska_unie/jak_na_krizi/-zastupitelske_urady-representation_brussels-publish-cz-evropska_unie-jak_na_krizi-komise_hodnotila_ceske_reformy_a.html>.

Srovnávač CZ. *Zákon č. 42/1994 Sb., Hlava VII.* [online]. 2010 [cit. 2012-02-05], dostupné z: <http://www.srovnavač.cz/soubory/zakon_o_penzijnim_pripojisteni.pdf>.

Zlatá koruna. *Druhý a třetí důchodový pilíř se značně liší* [online]. 2011-9-19 [cit. 2012-02-11], dostupné z: <<http://www.zlatakoruna.info/clanky/51-12-penzijni-pripojisteni/26508-druhy-a-treti-duchodovy-pilir-se-znacne-lisi>>.

Televizní vysílání

Ekonomika (Bohuslav Sobotka). TV, ČT 24. 21. ledna 2011. 22:00

Ekonomika (Vít Samek). TV, ČT 24. 21. ledna 2011. 22:00

Ekonomika. TV, ČT 24. 17. února. 2011

Suma sumárum (Jiří Rusnok). TV, ČT 2. 10. listopadu 2011. 09:32

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 - Důvěra obyvatel ústavním institucím (v %)	14
Tabulka 2 - Spokojenost/nespokojenost se současnou politickou situací v ČR (v %).....	15
Tabulka 3 - Schválený rozpočet 2011 a jeho tendence k rozpočtu a skutečnosti 2010 (v mld. Kč).....	22
Tabulka 4 - Výsledky hospodaření státního rozpočtu za 1 – 3 čtvrtletí roku 2011 (v mld Kč).....	23
Tabulka 5 - Ministerstvo práce a sociálních věcí, souhrnné ukazatele 2011	24
Tabulka 6 - Veřejný průběžný důchodový systém vs fondový soukromý penzijní systém	29
Tabulka 7 - Právní předpisy upravující penzijní systém	31
Tabulka 8 - Základní parametry nového nastavení pro výpočet důchodu.....	42
Tabulka 9 - Přehled státních příspěvků	44
Tabulka 10 - příspěvky od státu po reformě	45
Tabulka 11 - Zhodnocení penzijních fondů.....	46
Tabulka 12 - Lhůty pro uzavření smluv o důchodovém pojištění pro rok 2013	50
Tabulka 13 - Rozdíl mezi II. a III. pilířem	51
Tabulka 14 - Současný stav důchodového systému.....	52
Tabulka 15 - Navrhovaný stav důchodového systému.....	52
Tabulka 16 - Porovnání nedostatků penzijního systému a důchodové reformy	53

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 - Jakým způsobem by měl být snížen schodek rozpočtu (v %)	17
Graf 2 - Nejlepší způsob snížení schodku podle stranických referencí.....	18
Graf 3 - Kde hledat úspory a kde neškrtnat.....	19
Graf 4 - Vývoj salda hospodaření státního rozpočtu v 1. -3. čtvrtletí let 1993-2011 (v mil. Kč).....	24
Graf 5 - Příjmy a výdaje státního rozpočtu v rámci sociálního pojištění	25
Graf 6 - Sociální dávky v 1. až 3. čtvrtletí 2011	26
Graf 7 - Občané o hospodářské situaci ČR	27
Graf 8 - Věkové složení obyvatelstva ke 2. čtvrtletí 2011	37
Graf 9 - Porovnání výsňů za rok 2009 a 2010.....	47
Graf 10 - Názory občanů na potřebnost či nepotřebnost změny důchodového systému.....	54

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1 - Harmonogram činnosti pracovní skupiny koordinátora

Příloha č. 1 - Harmonogram činnosti pracovní skupiny koordinátora.

Říjen 2004

- Diskuse s experty politických stran s cílem upřesnit jejich zadání variant důchodové reformy.
- Tvorba dlouhodobého makroekonomického scénáře.
- Příprava webových stránek.
- Práce na matematických modelech potřebných k analýze základní varianty a parametrických reforem.

Listopad 2004

- Spuštění provozu webových stránek.
- Tisková konference za účelem představení pracovní skupiny a celého procesu přípravy podkladů.
- Pokračování diskuse kolem zadání variant důchodové reformy.
- Tvorba satelitního modelu pro výpočet některých mikrokritérií.
- Diskuse o způsobu modelování volby jednotlivce v některých zadáních variant.
- Písemná diskuse s pracovní skupinou k makroekonomickému scénáři.
- Ve spolupráci s Úřadem vlády a MPSV zpracována písemná informace pro vládu ČR o stavu prací na přípravě podkladů pro rozhodnutí o důchodové reformě.

Prosinec 2004

- Dokončení hlavního modelu pro základní variantu a parametrické reformy.
- Vláda přijala písemnou informaci o stavu prací.
- Setkání Týmu expertů k diskusi nad makroscénářem.
- Provedení a publikace prvních pracovních výpočtů základní varianty (tzn. bez změny současné legislativy) a varianty parametrických změn.
- Pokračování diskuse o modelování individuální volby.

Leden 2005

- Tvorba modelu pro výpočty příspěvkově definovaného systému důchodového zabezpečení.
- Zadání otázek pro omnibus jako jeden ze zdrojů informací k individuální volbě.
- Provedení prvního kola pracovních výpočtů variant politických stran.

Únor 2005

- Provedení prvního kola výpočtů jednotlivých variant zadaných politickými stranami.
- Diskuse k výsledkům se členy Týmu expertů.

Březen 2005

- Zpřesnění zadání variant důchodové reformy od politických stran – tzv. iterační kolo.
- Výsledky omnibusového šetření.
- Diskuse kritérií.

Duben 2005

- Druhé kolo výpočtů upravených zadání na základě iterací.
- Prezentace výsledků pro odbornou a mediální veřejnost.
- Zahájení nezávislé evaluace práce výkonného týmu.
- Iterační fáze a třetí kolo zadání variant.

Květen 2005

- Třetí kolo výpočtů.
- Přípravy závěrečné zprávy výkonného týmu koordinátora.

Červen 2005

- Dokončení a tisk Závěrečné zprávy výkonného týmu.
- Příprava informace o (dokončení) činnosti výkonného týmu pro vládu.
- Ukončení činnosti výkonného týmu koordinátora.